

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г.

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ
по процедура на директно предоставяне
на безвъзмездна финансова помощ

Приоритетна ос 2: „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“

Наименование на процедурата: **BG16RFOP001-2.001**
„ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ПЕРИФЕРНИТЕ РАЙОНИ“

Конкретни бенефициенти:

28 общини на малки градове – опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 на ОПРР 2014-2020 и Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Краен срок за кандидатстване: 31 май 2016 г.

Област на интервенция	013, 014
Форма на финансиране	01
Вид територия	02
Териториални механизми за изпълнение	07
Код по местонахождение	BG

София, август 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ” 2014-2020 Г.....	4
1.1. ВЪВЕДЕНИЕ	4
1.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	5
1.3. ПРИОРИТЕТНА ОС 2 „ПОДКРЕПА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ОПОРНИ ЦЕНТРОВЕ В ПЕРИФЕРНИТЕ РАЙОНИ”.....	6
2. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ: „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ПЕРИФЕРНИТЕ РАЙОНИ”.....	7
2.1. ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ.....	8
3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	9
4. ПРАВИЛА ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	12
4.1 Правила по отношение на проекти, генериращи нетни приходи	12
4.2 РЕЖИМ НА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ.....	13
4.2.1. Общи положения.....	13
4.2.2. Приложими правила за държавни помощи по видове интервенции.....	15
4.3 Хоризонтални политики	23
4.3.1 Устойчиво развитие	23
4.3.2 Равни възможности и недопускане на дискриминация, равенство между половете	24
4.4 Правила за допустимост по настоящата процедура	24
4.4.1. Допустими кандидати	24
4.4.2. Допустими партньори.....	24
4.4.3. Изпълнители от страна на бенефициента.....	25
4.4.4. Продължителност	25
4.4.5. Териториален обхват:	25
4.4.6. Допустими дейности:.....	26
4.4.7. Степен на проектна готовност.....	33
4.5. Допустими и недопустими разходи	35
4.5.1. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ	35
4.5.2. Недопустими разходи.....	39
5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	40
5.1. Как и къде се кандидатства	43
5.2. подаване на проектните предложения	43
5.3. Краен срок за кандидатстване	44
5.4. Допълнителна информация	44
6. ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	45
7. ИЗДАВАНЕ НА РЕШЕНИЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И ОБЩИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО ИМ.....	52
7.1. Уведомяване относно решението на управляващия орган	52
7.2. Условия, приложими към изпълнението на проектните предложения, след решението на управляващия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	52
8. СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА.....	55

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗДП	Закон за държавните помощи
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУЕС	Закон за управление на етажната собственост
ЗУТ	Закон за устройство на територията
КСС	Количествено-стойностна сметка
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.
НСИ	Национален статистически институт
НПРД	Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000
ОВ	Официален вестник на ЕС
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОЛАФ	Европейска служба за борба с измамите.
ОПРР	Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020
ОС	Оценка за съвместимост на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони
ПИК	Политика по изменение на климата
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОС	Политика по околна среда
СМР	Строително-монтажни работи

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ” 2014-2020 Г.

1.1. Въведение

Оперативната програма „Региони в растеж” 2014-2020 (ОПРР 2014-2020) представлява единна оперативна програма за цялата територия на България и е насочена към постигане на растеж и заетост в българските региони. ОПРР 2014-2020 е разработена в съответствие със стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж (Европа 2020). Също така ОПРР 2014-2020 е част от Споразумението за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г., и е в съответствие с Националната програма за развитие България 2020, с Националната програма за реформи, с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., с Териториален дневен ред на ЕС 2020, със стратегията на ЕС за Дунавския регион. В този по-широк контекст всички действия, предвидени в рамките на ОПРР 2014-2020, ще включват приоритетите на Общността, които подкрепят икономическото, социалното и териториалното сближаване, както и опазване качеството на околната среда.

ОПРР 2014-2020 е интегрирана оперативна програма, насочена към постигане на целите на градската политика в България и допринасяща за регионалните измерения на секторните политики, включени в Споразумението за партньорство. Тя отделя специално внимание на енергийната ефективност в опорните центрове в периферните райони съгласно националния полицентричен модел за развитие, формулиран в НКПР 2013-2025 г. Основен принцип на програмата е прилагането на интегриран териториален подход. Нуждата от този подход се обуславя от регионалните различия между българските и средното за регионите на ЕС ниво, както и от напредналия процес на моноцентрично развитие на София и 6-те големи града, което в дългосрочен план ще доведе до сериозни дисбаланси между различните части на страната, неизползване на потенциала на територията и увеличена миграция към големите градски центрове и навън към други държави-членки на ЕС.

При сегашния модел на териториално развитие, при който липсва публична подкрепа за конкретните териториални нужди, територията се развива изцяло на пазарни принципи, като не се обръща внимание на отрицателното социално и екологично въздействие. Така нестабилното териториално развитие се превръща в една от основните предпоставки за демографската криза и за процеса на обезлюдяване на периферните части на страната.

Балансираната полицентрична териториална мрежа от градски центрове допринася за създаването на благоприятни условия за установяване и развитие на стопански и обществени дейности, например достъпни услуги и разкриване на работни места в или близо до градовете, в които хората живеят постоянно. По-добрите функционални характеристики на големите и средните градове позволяват развитие на нови стопански дейности, които разнообразяват местната икономика и намаляват рисковете от гледна точка безработица и доходи и подобряват основните условия за стопанска дейност. В тази връзка НКПР определя модела на полицентрично развитие в страната като взаимосвързана система, основаваща се на 10 града, действащи като центрове на растеж и които се балансират от мрежа от средни по големина градове в централните урбанизирани райони на страната. В допълнение са идентифицирани и малки градове, действащи като опорни центрове в периферните райони на страната.

ОПРР 2014-2020 е насочена към изпълнение на следните тематични цели съгласно Общия Регламент №1303/2013: Тематична цел 4 „Подпомагане на преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори”, Тематична цел 6 „Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност”, Тематична цел 7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен

капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури”, Тематична цел 9 „Насърчаване на социалното приобщаване, борбата с бедността и всяка форма на дискриминация” и Тематична цел 10 „Инвестиции в образованието, в обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и в ученето през целия живот”.

ОП „Региони в растеж” 2014-2020 г. ще бъде изпълнена посредством осем приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие
- Приоритетна ос 2: Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони
- Приоритетна ос 3: Регионална образователна инфраструктура
- Приоритетна ос 4: Регионална здравна инфраструктура
- Приоритетна ос 5: Регионална социална инфраструктура
- Приоритетна ос 6: Регионален туризъм
- Приоритетна ос 7: Регионална пътна инфраструктура
- Приоритетна ос 8: Техническа помощ

1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Управляващ орган на ОПРР 2014-2020 е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие” в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОПРР съгласно Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. и Решение на Министерския съвет № 792/ 17.12.2013 г.

Комитетът за наблюдение на ОПРР 2014-2020 одобрява критериите за избор на операции по ОПРР 2014-2020, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и изпълнява други функции, произтичащи от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. и ПМС №79/ 10.04.2014 г.

Сертифициращ орган е Дирекция „Национален фонд” на Министерство на финансите съгласно Решение на Министерския съвет № 792/ 17.12.2013 г. Съгласно чл.126 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. Сертифициращият орган е отговорен за изготвянето и изпращането до ЕК на заявления за плащане и удостоверяването, че те са продукт на надеждни счетоводни системи, основават се на проверими разходооправдателни документи и са били подложени на проверки от Управляващия орган.

Одитен орган е Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз”. Съгласно чл. 127 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г., Одитният орган е отговорен за извършването на одити на правилното функциониране на системите за управление и контрол на оперативната програма, както и на подходяща извадка от операции въз основа на декларираните разходи.

Централното координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на Споразумението за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г. в процеса на усвояване на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове в страната. Тази функция се осъществява от дирекции: „Програмиране на средствата от Европейския съюз”, „Мониторинг на средствата от Европейския съюз” и „Информация и системи за управление на средствата от Европейския съюз” на Министерския съвет.

1.3. Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони”

Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ **BG16RFOP001-2.001** „Енергийна ефективност в периферните райони” се реализира в рамките на Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ на ОПРР 2014-2020.

Приоритетна ос 2 е предназначена да подпомогне изпълнението на мерки за енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради в малки градове - центрове на общини в периферни райони, които предоставят услуги на заобикалящите ги периферни райони. Тя съответства на тематична цел 4 - „Подкрепа на преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори”. Интервенциите в рамките на приоритетната ос ще допринесат за постигане на индикативните национални цели за спестяване на енергия за 2020 г. съгласно Националния план за действие по енергийна ефективност 2014-2020 г. Планираните дейности ще доведат до подобряване на енергийната ефективност на сградите в целевите територии, което пряко ще допринесе за намаляване на крайното потребление на енергия и косвено – за намаляване на емисиите на парникови газове в малките градове – опорни центрове на полицентричната система, съгласно НКПР.

Чрез подкрепата по приоритетната ос се цели адекватно адресиране на проблемите, свързани с повишената миграция към големите и средните градове, по-добро качество на живот и на предлаганите услуги и модернизация на публичната инфраструктура в периферните райони на страната, както и стимулиране на градско-селските връзки.

Приоритетната ос има две специфични цели: „Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система“ и „Повишаване на енергийната ефективност на обществените сгради в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система“.

Подобряването на жилищния фонд в малките градове ще доведе до по-добро качество на въздуха и ще подобри условията за живот в тях. Поради продължаващата негативна демографска тенденция на намаляване на населението мерките, които ще допринесат за подобряване на условията за живот в малките градове, ще допринесат за повишаване на цялостната им атрактивност. Дейностите за енергийно обновяване ще удължат живота на сградите, ще намалят разходите за поддръжка и ще стимулират хората да останат да живеят в малките населени места.

Подобряването на енергийната ефективност има и много важен допълнителен ефект, свързан със създаването на нови работни места (най-вече за местните малки и средни предприятия от строителния сектор), конкурентоспособността, енергийната сигурност, адаптирането на градската среда към очакваните климатични промени, като крайният резултат е наличието на достъпни и атрактивни жилища.

Социално-икономическият анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020 показва, че основният проблем в публичната инфраструктура е свързан с ниската степен на енергийна ефективност. Поради това инвестициите по втората специфична цел „Повишаване на енергийната ефективност в обществените сгради в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система“ ще бъдат насочени към публичните сгради на държавната и общинската администрация, както и към общински сгради от образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социалните институции, предоставящи услуги за деца и възрастни извън националната политика за деинституционализация на тези услуги).

Мерките ще имат и допълнителен ефект, тъй като ще осигурят рентабилна експлоатация на обществените сгради, което ще позволи устойчиво да продължи управлението и поддръжката им, с оглед предоставяне на по-добри и допълнителни услуги на

населението и по този начин ще допринесат за намаляване на темпа на миграция към големите градове.

Предлаганите мерки ще допринесат за запазване на традиционните функции на малките градове – опорни центрове, свързани с предлагане на обществени услуги не само за своето население, но също и за населението на околните периферни райони.

Инвестициите в мерки за енергийна ефективност в обществените сгради, освен енергоспестяващ ефект, ще служат като пример за добра практика на местно ниво и ще насърчат прилагането на подобни мерки, финансирани както от националния бюджет, така и от други източници.

В тази връзка основна цел на приоритетната ос е подобряването на качеството на живот в периферните райони по отношение на намаляване на неравенствата между периферните и централните територии на страната. Подобряването на енергийната ефективност в малките градове в селските райони би спомогнало за развитие на техния вътрешен потенциал и би създадо по-добри жилищни условия, както и възможности за по-качествени услуги в образователната, културната и социалната сфера.

2. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ: „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ПЕРИФЕРНИТЕ РАЙОНИ”

Цел на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е да се повиши енергийната ефективност на публичната инфраструктура и на жилищния сектор в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система.

Настоящата процедура е насочена към изпълнението на следния инвестиционен приоритет:

- **Инвестиционен приоритет 4с:** „Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор”

Конкретни цели:

- Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система
- Повишаване на енергийната ефективност в обществените сгради в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система

Предложените проекти трябва да допринесат за:

- Достигане най-малко клас на енергопотребление „С“ в жилищния сектор и в публичната инфраструктура – сгради от културната, образователната и социалната инфраструктура и сгради на държавната и общинската администрация;
- Намаляване на разходите за енергия на обществените и жилищните сгради;
- По-високо ниво на енергийната ефективност, което пряко да допринесе за намаляване на крайното енергийно потребление и косвено - за намаляване на емисиите на парникови газове в малките градове – опорни центрове на полицентричната система, съгласно НКПР 2013-2025 г.

- Постигане на индикативните национални цели за пестене на енергия за 2020 г., заложи в Националния план за действие за енергийна ефективност 2014-2020 г.;
- Осигуряване на по-добро качество на въздуха, условия за живот и работна среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие;
- Подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите;
- Запазване на традиционните функции на малките градове - опорни центрове, свързани с предлагане на обществени услуги, не само за местното население, но също и за населението на околните периферни райони

Индикатори, посредством които се измерва постигането на целта за 2023 г. на настоящата процедура:

Индикатори за резултат:

- Крайно енергийно потребление от домакинства – хил. тона нефтен еквивалент
- Крайно енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите – хил. тона нефтен еквивалент

Във формуляра за кандидатстване кандидатите следва да заложи и предоставят информация по посочените по-долу индикатори за продукт, приложими за съответното проектно предложение. Информацията за техните стойности следва да бъде взета от обследванията за енергийна ефективност на сградите съгласно Наредба № 16-1594 от 13 ноември 2013 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради.

Индикатори за изпълнение (продукт):

- Енергийна ефективност: Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление – брой;
- Брой обновени сгради/блок-секции – брой;
- Енергийна ефективност Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради - kWh/година;
- Намалване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове - тонове CO₂ еквивалент.

2.1. Процедура за изпълнение на процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Изпълнението на настоящата процедура се извършва чрез **процедура на директно предоставяне** на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с ПМС № 107/10.05.2014 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство за периода 2014-2020 г.

Съгласно чл. 28 ал.1 от ПМС № 107/10.05.2014 г. процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е тази, при която проектно предложение може да подаде само кандидат, който е изрично посочен в съответната програма или в документ, одобрен от Комитета за наблюдение на програмата като конкретен бенефициент, който може да получи безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на дадена дейност.

Кандидатстването по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се осъществява въз основа на проектни предложения. Получените

проектни предложения се оценяват в съответствие с критериите, описани в настоящите Насоки за кандидатстване.

Конкретни бенефициенти по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са 28 общини на малки градове - опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система съгласно Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., посочени в *т.4.4.1 Допустими кандидати*.

3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Общият бюджет по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е, както следва:

Бюджетна линия	Общ размер на финансовите средства (100% БФП)	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Национално съфинансиране (15%)
BG16RFOP001-2.001	206 740 392,11 лева	175 729 332,51 лева	31 011 059,60 лева
	105 704 684,00 евро	89 848 981,00 евро	15 855 703,00 евро

Сумата представлява общият предвиден размер за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Управляващият орган си запазва правото да не предостави изцяло горепосочената сума при недостатъчен брой качествени проектни предложения, отговарящи на предварително зададените критерии, както и в случай, че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс.

В съответствие с Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. е създаден резерв за изпълнение по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“, както следва:

Резерв за изпълнение			Размер на резерва за изпълнение като процент от общата подкрепа от Съюза
ОБЩО	Подкрепа от ЕФРР	Национално участие	
12 840 379,91 лева	10 914 323,51 лева	1 926 056,40 лева	
6 565 182 евро	5 580 405 евро	984 777 евро	6,21%

В случай, че не са постигнати следните етапни цели към края на 2018 г. на ниво Приоритетна ос 2, УО на ОПРР си запазва правото да ревизира общия бюджет на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и на предоставената до момента безвъзмездна финансова помощ по сключените договори за БФП с размера на резерва за изпълнение (който в тази връзка следва да бъде поет като собствен принос от страна на конкретните бенефициенти) в съответствие със степента на усвояемост на средствата по Приоритетна ос 2:

Показател или основна стъпка за изпълнението	Етапна цел за 2018 г.
--	-----------------------

Сертифицирани средства	11 923 488 евро
Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	5 140 348 kWh/година

В случай че конкретен бенефициент не е постигнал индивидуалната етапна цел на верифицираните от УО на ОПРР средства до 30.06.2018 г., УО на ОПРР си запазва правото да ревизира определения общ ресурс на БФП (100%) за съответния конкретен бенефициент и размера на предоставената до момента безвъзмездна финансова помощ по сключените договори за БФП с размера на средствата, които не са постигнати като верифицирани от УО на ОПРР до този момент (и които в тази връзка следва да бъдат поети като собствен принос от страна на съответния конкретен бенефициент).

Общият индикативен размер на средствата (БФП 100%), размерът на резерва за изпълнение за всеки конкретен бенефициент спрямо общата етапна цел (6,21%) и размерът на верифицираните цели за всеки конкретен бенефициент спрямо индивидуалната етапна цел е, както следва:

Конкретен бенефициент	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ (100%), лв.	Размер на резерва за изпълнение спрямо етапната цел на приоритетна ос 2 (като процент от общия размер на БФП (100%) – 6,21%, лв. ¹	Индивидуална етапна цел за 2018 г. (верифицирани от УО на ОПРР средства до 30 юни 2018 г.) – 11,28% от общия размер на БФП (100%), лв.
Община Попово	12 386 427,86	769 304,22	1 397 188,23
Община Троян	11 070 201,21	687 556,39	1 248 719,22
Община Пещера	10 707 054,43	665 001,76	1 207 756,32
Община Карнобат	10 687 513,73	663 787,19	1 205 552,10
Община Нова Загора	9 792 788,00	608 218,15	1 104 627,36
Община Ботевград	9 544 720,30	592 810,12	1 076 645,30
Община Сандански	9 425 526,16	585 407,30	1 063 198,97
Община Севлиево	9 321 691,14	578 958,93	1 051 487,46
Община Самоков	8 476 152,58	526 442,94	956 109,45
Община Червен бряг	8 293 967,02	515 128,46	935 559,55
Община Свиленград	8 181 360,11	508 134,41	922 858,39
Община Провадия	7 964 704,99	494 678,30	898 418,33
Община Мездра	7 869 628,19	488 771,70	887 694,52
Община Поморие	7 655 840,32	475 493,57	863 579,13
Община Нови пазар	7 442 142,42	462 221,30	839 473,53
Община Разлог	7 301 393,07	453 480,70	823 598,06

¹ Използваният процент за изчисляване на размера на резерва е 6,21087177382679%, в съответствие с ОПРР 2014-2020 г.

Община Козлодуй	6 571 105,71	408 123,05	741 220,45
Община Берковица	6 323 925,96	392 771,74	713 338,14
Община Тутракан	5 927 846,91	368 171,31	668 661,12
Община Елхово	5 333 290,24	331 243,28	601 595,71
Община Златоград	5 030 643,15	312 447,75	567 456,69
Община Девин	5 003 224,37	310 744,23	564 364,53
Община Генерал Тошево	4 818 550,99	299 273,28	543 531,02
Община Крумовград	4 457 671,02	276 859,47	502 824,33
Община Белоградчик	4 450 538,10	276 417,45	502 020,49
Община Никопол	4 308 848,00	267 616,21	486 037,45
Община Малко Търново	4 268 336,90	265 101,02	481 466,67
Община Ивайловград	4 125 299,23	256 215,68	465 333,02

ВАЖНО!!!

Конкретният бенефициент може да подава проектни предложения за енергийна ефективност в жилищния сектор на обща стойност не повече от 50% от общия индикативен размер на безвъзмездната финансова помощ за съответния конкретен бенефициент, както и съответно проектни предложения за енергийната ефективност на обществени сгради - на обща стойност не повече от 50% от общия индикативен размер на безвъзмездната финансова помощ за съответния конкретен бенефициент по приоритетната ос.

През 2019 г. УО на ОПРР ще направи оценка на изпълнението на Приоритетна ос 2, като си запазва правото да преразпредели ресурса между бенефициентите, с оглед постигане на целите и резултатите на ниво приоритетна ос.

Размер на безвъзмездната финансова помощ за отделните проектни предложения:

Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ (100%): НП

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ (100%): НП

ВАЖНО!!!

ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ НЕ СЕ ИЗИСКВА СЪФИНАНСИРАНЕ ОТ КОНКРЕТНИЯ БЕНЕФИЦИЕНТ КАТО ЧАСТ ОТ НАЦИОНАЛНОТО СЪФИНАНСИРАНЕ (15%) В РАМКИТЕ НА БФП (100%).

ЗА „ПРОЕКТИ, КОИТО СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ ГЕНЕРИРАТ НЕТНИ ПРИХОДИ” ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 61 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 17 ДЕКЕМВРИ 2013 Г. , КОГАТО В РЕЗУЛТАТ ОТ ФИНАНСОВИЯ АНАЛИЗ ПО ПРОЕКТА СЕ УСТАНОВИ ФИНАНСОВ ДЕФИЦИТ, БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ (100%) Е ДО РАЗМЕРА НА СУМАТА ПО РЕШЕНИЕТО СЪГЛАСНО ПРЕДСТАВЕНИЯ ФИНАНСОВ АНАЛИЗ. В ТОЗИ СЛУЧАЙ БЕНЕФИЦИЕНТЪТ СЛЕДВА ДА ОСИГУРИ СОБСТВЕН ПРИНОС В РАЗМЕР НА РАЗЛИКАТА МЕЖДУ ОБЩАТА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТА И РАЗМЕРА НА БФП ПО ОПРР (100%)

4. ПРАВИЛА ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Настоящите Насоки за кандидатстване установяват правилата за представяне, оценка и изпълнение на проекти, финансирани по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл.3, т.2 на ПМС №107/ 10.05.2014 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство за периода 2014-2020 г.

Кандидатстването по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се осъществява въз основа на проектни предложения.

4.1 Правила по отношение на проекти, генериращи нетни приходи

ВАЖНО!

ВСЯКО ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КОЕТО ИМА ПОТЕНЦИАЛ ДА ГЕНЕРИРА ПРИХОДИ, И ТЕЗИ ПРИХОДИ МОГАТ ДА БЪДАТ ОЦЕНЕНИ КЪМ МОМЕНТА НА КАНДИДАТСТВАНЕ, СЛЕДВА ДА БЪДЕ ПРИДРУЖЕНО ОТ ФИНАНСОВ АНАЛИЗ.

ЗА ПРОЕКТИ, ГЕНЕРИРАЩИ НЕТНИ ПРИХОДИ, БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО ОПРР (100%) Е ДО РАЗМЕРА НА СУМАТА ПО РЕШЕНИЕТО СЪГЛАСНО ПРЕДСТАВЕНИЯ ФИНАНСОВ АНАЛИЗ, НО НЕ ПОВЕЧЕ ОТ ОБЩИЯ ИНДИКАТИВЕН РАЗМЕР НА СРЕДСТВАТА ЗА ВСЕКИ КОНКРЕТЕН БЕНЕФИЦИЕНТ. В ТОЗИ СЛУЧАЙ БЕНЕФИЦИЕНТЪТ СЛЕДВА ДА ОСИГУРИ СОБСТВЕН ПРИНОС В РАЗМЕР НА РАЗЛИКАТА МЕЖДУ ОБЩАТА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТА И РАЗМЕРА НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО ОПРР (100%).

В СЛУЧАЙ ЧЕ СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОЕКТА СЕ ГЕНЕРИРАТ ПРИХОДИ, КОИТО ОБЕКТИВНО НЕ Е БИЛО ВЪЗМОЖНО ДА СЕ ОПРЕДЕЛЯТ ВЪЗ ОСНОВА НА НЯКОЙ ОТ МЕТОДИТЕ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛ.61 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/ 2013 Г. И ЧЛ.17, АЛ.2 ОТ ПМС №119/20.05.2014 Г., ПРИ НЕГОВОТО ПРЕДСТАВЯНЕ ПРЕД УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН, ТО НЕТНИТЕ ПРИХОДИ, ГЕНЕРИРАНИ В РАМКИТЕ НА 3 ГОДИНИ ОТ ПРИКЛЮЧВАНЕТО НА ПРОЕКТА ИЛИ ДО КРАЙНИЯ СРОК ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКУМЕНТИ ЗА ПРИКЛЮЧВАНЕТО НА ОПРР 2014-2020 Г., В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТОВА КОЯ ДАТА Е ПО-РАННА, СЕ ПРИСПАДАТ ОТ РАЗХОДИТЕ ЗА ПРОЕКТА, КОИТО СА ДЕКЛАРИРАНИ КЪМ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И СЛЕДВА ДА СЕ ВЪЗСТАНОВЯТ ОТ БЕНЕФИЦИЕНТА.

ВАЖНО!!!

ВЪЗ ОСНОВА НА ЧЛ.18, АЛ.1, Т.2 ОТ ПМС № 119/ 20.05.2014 Г., В СЛУЧАЙ ЧЕ ОБЩИЯТ РАЗМЕР НА ДОПУСТИМИТЕ РАЗХОДИ ПО ДАДЕН ПРОЕКТ НЕ НАДВИШАВА ЛЕВОВАТА РАВНОСТОЙНОСТ НА 1 000 000 ЕВРО, НЕ СЕ ПРЕДСТАВЯ ФИНАНСОВ АНАЛИЗ.

Съгласно чл. 61 от Регламент (ЕС) № 1303/ 2013 г., „нетни приходи“ означава паричните потоци, заплащани директно от потребителите за стоки и услуги, предоставени с операцията, като такси, заплащани директно от потребителите за използването на инфраструктура, продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или плащанията за услуги минус всички оперативни разходи и разходи за подмяна на недълготрайно оборудване за съответния период. Генерираните от операцията икономии

от оперативните разходи се разглеждат като нетни приходи, освен ако не са компенсирани от равностойно намаляване на субсидиите за дейността.

Финансовият анализ се изготвя в съответствие с насоките на Европейската комисия за изготвяне на Анализ разходи-ползи на инвестиционни проекти, публикувани на следната интернет страница:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf,

като стойността на допустимите разходи не следва да надвишава разликата между текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията през референтния период на проекта.

В съответствие с чл.16, ал.3 от ПМС №119/ 20.05.2014 г., „с нетните приходи се намалява сумата на финансиране от съответната оперативна програма, като същите се приспадат от размера на допустимите разходи по операцията. Когато не всички инвестиционни разходи са допустими за финансиране по оперативната програма, нетните приходи се разпределят пропорционално между допустимите и недопустимите части от инвестиционните разходи“.

В случаите на проекти, които генерират нетни приходи след тяхното завършване, допустимите разходи за проекта се намаляват предварително (на етапа на кандидатстване) при отчитане потенциала да генерира нетни приходи през определен референтен период, който обхваща както периода на изпълнение на проекта, така и периода след приключване на неговото изпълнение.

Финансовият анализ следва да се предостави в електронен формат (Excel) с отключени формули, което да позволи неговото разглеждане и оценка, включително проверка на получените финансови резултати.

ВАЖНО!!!

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.61, ПАР. 8 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/ 2013 Г. И ЧЛ.18, АЛ.1, Т. 8 ОТ ПМС №119/20.05.2014 Г. ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ГОРЕ ИЗИСКВАНИЯ НЕ СЕ ПРИЛАГАТ ЗА ПРОЕКТИ, ЗА КОИТО ПОДКРЕПАТА В РАМКИТЕ НА ПРОГРАМАТА ПРЕДСТАВЛЯВА:

А) ПОМОЩ DE MINIMIS;

Б) СЪВМЕСТИМА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ЗА МСП, КОГАТО СЕ ПРИЛАГА ИНТЕНЗИТЕТ НА ПОМОЩТА ИЛИ ОГРАНИЧЕНИЕ НА РАЗМЕРА НА ПОМОЩТА ВЪВ ВРЪЗКА С ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ;

В) СЪВМЕСТИМА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ, КОГАТО Е БИЛА ИЗВЪРШЕНА ИНДИВИДУАЛНА ПРОВЕРКА НА НУЖДИТЕ ОТ ФИНАНСИРАНЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРИЛОЖИМИТЕ ПРАВИЛА ЗА ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ.

4.2 Режим на държавни помощи

4.2.1. Общи положения

Предоставянето на публичен ресурс, в това число безвъзмездна финансова помощ от ОПРР трябва да е съобразено с правилата за държавни помощи, като се отчита принципната недопустимост на държавните помощи и възможните хипотези на съвместимост, които Договорът за ЕС, Регламентите и националното законодателство предвиждат.

Бенефициентите по настоящата процедура за предоставяне на БФП са длъжни да спазват законодателството в областта на обществените поръчки и държавните помощи и да не

допуснат средствата, получени по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, да бъдат предоставени на трети лица в нарушение на режима на държавни помощи.

За да бъде финансирането класифицирано като държавна помощ, всички четири характеристики, описани в чл. 107 (1) от ДФЕС, трябва да са налице. Те често са наричани "четирите теста":

- 1) Финансирането се предоставя от държавата или чрез държавни ресурси. Средствата от ЕСИФ са основният инструмент на ЕС за подкрепа на социалното и икономическо реструктуриране в рамките на Съюза. Фондовете се считат за държавен ресурс, тъй като всяка държава-членка определя как да се изразходват. В тази връзка изследването на това условие не е необходимо за всеки конкретен случай, тъй като е предварително установено, че същото е налице.
- 2) Финансирането облагодетелства определени предприятия или производството на някои стоки. Общодостъпни мерки, налични при еднакви условия за всички предприятия в еднаква ситуация във всички части на държавата-членка не отговарят на този критерий.
- 3) Финансирането нарушава или заплашва да наруши конкуренцията. Когато не е налице икономическа дейност или в съответния сектор не е налице свободен пазар на стоки и/или услуги, т.е. не е налице конкуренция, този критерий не е изпълнен. Същото важи при случаи на неконкурентен пазар или пазар, на който се наблюдават пазарни дефекти, които се явяват пречка пред конкуренцията.
- 4) Финансирането засяга търговията между държавите-членки. При условие, че всички критерии по-горе са изпълнени, но финансирането не застрашава конкуренцията на общностния пазар, правилата за държавна помощ не се прилагат. Такъв е случаят при наличието на „местни дейности“, които може да се счита, че не засягат търговията в рамките на общността. Примери за такива са дейности за здравеопазване и социални дейности, други обществени социални и персонални услуги.

Приложимостта на всяко от условията по-горе е разгледано в хипотезите на липса на държавна помощ, минимална помощ или съвместима помощ, както са описани по-долу. В рамките на настоящата процедура, ако предложената в проектното предложение схема за финансиране съдържа индикации за помощ, са възможни следните хипотези:

- Проектното предложение е за дейности, чийто обект е сграда, общинска собственост, която се ползва от общината. В този случай, общината е бенефициент по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и краен получател на помощта. Администратор на помощта е Управляващият орган съгласно дефиницията на §.1, т. 4 от ДР на Закона за държавните помощи².
- Проектното предложение е за дейности, чийто обект е сграда, която е собственост на трети лица, например държавна собственост или жилищни сгради. В този случай бенефициентите по настоящата схема са администратори на помощ по смисъла на §. 1, т. 4 от ЗДП, тъй като те планират и управляват предоставянето на финансовата подкрепа към крайните получатели.

Всеки субект, който се явява администратор на държавна помощ е длъжен да осигури пълно съответствие с приложимия режим по държавни помощи съгласно описаното по-горе, както и да изпълни задълженията си на администратор, произтичащи от Закона за държавните помощи или други нормативни актове.

² "Администратор на помощ" е всяко лице, което планира, разработва, управлява, уведомява и докладва предоставянето на държавна помощ и на минимална помощ.

Предоставянето на държавна/минимална помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавните/минималните помощи, представлява неправомерна държавна помощ/незаконносъобразна минимална помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване от получателя на помощта. Отговорността за възстановяването на такива помощи е на администратора на помощта.

Дефиниции и подробни указания относно прилагането на режима на държавните помощи и произтичащите от това задължения и отговорности за бенефициентите на настоящата процедура по ОПРР, свързани с прилагане на законодателството в областта на държавните помощи са представени детайлно в **Приложение О1 „Приложими режими по държавни помощи при предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020“**.

Правилата за държавни помощи се прилагат към всяко отделно проектно предложение. По-долу са разгледани случаите, в които финансирането по ОПРР би могло да представлява държавна помощ, както и случаите, когато не се третира като държавна помощ.

ВАЖНО!!!

В случай на финансиране на мерки в рамките на конкретен проект, които биха могли да представляват държавна помощ, както е обяснено по-долу, проектното предложение следва да се приведе в съответствие с приложимия режим на държавна помощ или да се гарантира, че ще бъде изпълнено в съответствие с този режим. Проверката за съответствие с приложимия режим се извършва съгласно **Приложение О2 „Указания за оценка на съответствието на проектите предложения с приложимия режим по държавни помощи по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“**.

Бенефициентите трябва да имат предвид, че законодателството в областта на държавните помощи е с широк обхват и наличието на държавна помощ по определена процедура за БФП често е въпрос на тълкуване на отделни документи и въпрос на специфика на законодателството в конкретния сектор. Поради тази причина настоящите насоки имат за цел да улеснят бенефициентите по програмата при планирането, разработването и изпълнението на проектите, финансирани по ОПРР, но не изчерпват всички възможни случаи и нормативни документи.

4.2.2. Приложими правила за държавни помощи по видове интервенции

В зависимост от предвижданите за финансиране видове дейности изпълнението на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ може да съдържа елементи на държавна помощ, както следва:

При интервенции върху многофамилни жилищни сгради:

Общината отговаря за цялостното техническо и финансово администриране на обновяването на сградите на своята територия. В тази връзка общината следва да анализира за наличие на елемент на помощ всеки случай на самостоятелен обект, допустим за финансиране. От гледна точка на правилата за държавни помощи се установяват следните случаи/режими на държавна помощ:

1. Хипотеза на липса на държавна помощ:

В случаите, когато собствениците на самостоятелни обекти (ССО) в сградите, обект на интервенция, **не използват допустимите за финансиране обекти за извършване на стопанска дейност**, включително, но не само: не ги отдават под наем или в тях не се

извършва дейност от търговци и/или лица със свободни професии, ССО не следва да се считат за получатели на държавна и/или минимална помощ (помощ "de minimis"). Липсата на стопанска дейност предполага, че няма риск за нарушаване на конкуренцията.

2. Хипотеза на минимална помощ:

При наличие на **самостоятелни обекти в сградата, които се използват за извършване на стопанска дейност**, както и в случаите на отдаване под наем или извършване на дейност от търговци и/или лица със свободни професии, собствениците на тези обекти ще се третират като получатели на минимална помощ (**de minimis**)³ съгласно Закона за държавните помощи. В тези случаи мярката следва да се реализира съгласно схема за минимална помощ в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) №1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощта de minimis (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.), .), съгласно който максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава 200 хил. евро. В този случай **съответната община е администратор на схема за минимална помощ** съобразно Закона за държавните помощи за безвъзмездната финансова помощ, предоставена на нейна територия.

При наличие на **самостоятелни обекти в сградата, в които се упражнява стопанска дейност, но** общият размер на помощта надхвърля допустимия размер на минимална помощ или обектите **са извън обхвата на схемата за минимална помощ**, собствениците ще заплащат на общината съответната част от разходите за обновяването на приспадащите им се общи части и разходите за дейностите в съответния самостоятелен обект, над стойността надхвърляща допустимия праг на минимална помощ. Финансиране с безвъзмездна финансова помощ над този размер е недопустимо.

За целите на финансирането на дейности за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради, ограниченията за минимална помощ се прилагат спрямо всеки собственик поотделно, тъй като той се явява крайният получател на помощта.

При проверката дали дадено финансиране представлява минимална помощ, общината трябва да установи допустимостта му при натрупване с други помощи de minimis, предоставени на друго основание. Проверката се извършва за целите на настоящата схема, на база на попълнена от крайния получател Декларация по образец (ПРИЛОЖЕНИЕ В4: Декларация от собственика на обекта за минимални и държавни помощи), както и чрез справка по ЕИК в публичния модул на Информационна система на Регистъра на минималните и държавните помощи⁴.

При сключването на договори със сдруженията на собствениците, общината трябва да намери механизъм, така че отделните крайни получатели на помощта да поемат съответните задължения за запазване на неикономическия характер на дейността, както и за възстановяване на финансовата подкрепа, ако същата се окаже недопустима държавна помощ.

Общината следва да създаде механизъм за контрол и гарантиране изпълнението на мярката, така че във всеки един момент да може да бъде доказано, че разходването на

³ „Минимална помощ“ е помощта, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е дефинирано в действащия Регламент на ЕО относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз по отношение на минималната помощ (Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15.12.2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора към минималната помощ (ОJ, L 379 от 28.12.2006 г., променен ОJ, L 201 от 04.08.2011 г.) и Регламент (ЕО) № 1860/2004 на Комисията относно прилагането на чл. 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност относно минималната помощ в областта на земеделието и рибарството. Считано от 1.1.2014 г. Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15.12.2006 г. се заменя от Регламент (ЕС) №1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г., съответно Регламент (ЕО) № 1860/2004 на Комисията се заменя с Регламент (ЕС) №1535/2007 и Регламент (ЕС) №1408/2013 г.

⁴ <http://stateaid.minfin.bg/bg/page/7>

средствата, отпуснати по настоящата процедура, отговарят и не противоречат на действащото национално и европейско законодателство в областта на държавните помощи. Минималните изисквания към механизмите за контрол, които общината следва да въведе, съобразно индивидуалните специфики на организацията на работа в същата са представени в **Приложение 1 „Условия за предоставяне на минимални помощи при изпълнение на проекти за енергийна ефективност на жилищни сгради, финансирани по ОПРР 2014 – 2020“** към Приложение Н „Указания за изпълнение на проекти за енергийна ефективност на жилищни сгради по Приоритетна ос 2: „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020“ към настоящите Насоки за кандидатстване.

В случай че финансирането надхвърля допустимия размер на минимална помощ или не съответства на всички изисквания на Регламент 1407/2013 г., то подлежи на възстановяване. Отговорността за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ е на общината в качеството ѝ на администратор на държавна помощ. Редът за възстановяване е посочен Приложение О1 към настоящите Насоки за кандидатстване.

При интервенции върху еднофамилни жилищни сгради:

Интервенции върху еднофамилни жилищни сгради са допустими, само когато сградите се използват единствено за жилищни нужди, в тях не се извършва стопанска дейност и не се отдават под наем. Помощта се предоставя изключително за собственици, които са социално слаби⁵ и получават социални помощи от общината или от държавата, т.е. физически лица, които не извършват стопанска дейност.

В случай, че финансирането е за сграда, която се използва единствено за жилищни нужди, не е налице държавна помощ по съображения, аналогични на финансирането на многофамилни жилищни сгради.

Поради факта, че финансирането е насочено към сгради, чиито собственици са социално-слаби и получават социални помощи за отопление, хипотеза на минимална помощ не се разглежда, тъй като е недопустимо финансиране на сграда, в която се извършва стопанска дейност под каквато и да е форма /включително отдаване под наем/. В тази връзка общината следва да е извършила проверка и да гарантира, че в сградите не се извършва икономическа дейност.

При сключването на договори със собствениците, общината трябва да намери механизъм, така че те, в качеството си на крайни получатели на помощта, да поемат съответните задължения за запазване на неикономическия характер на дейността, както и за възстановяване на финансовата подкрепа, ако същата се окаже недопустима държавна помощ.

При интервенции върху административни сгради на държавната и общинската администрация:

От гледна точка на правилата за държавни помощи при този вид интервенция се установяват следните случаи/режими на държавна помощ:

1. Хипотеза на липса на държавна помощ:

По отношение на интервенциите за енергийна ефективност в административни сгради подпомагането не би попаднало в обхвата на правилата за държавните помощи, в

⁵ Лице, което има право на целева помощ за отопление, тъй като отговаря на нормативно определените за това условия.

случай че сградите са публична собственост и се ползват от посочените органи (администрации) за обичайната им управленска/регулаторна дейност.

Възможни са случаи, в които от административната сграда се реализират приходи от стопанска дейност (например сградите или части от тях се отдават под наем).

Съгласно чл. 16, ал. 2 от Закона за държавната собственост (ЗДС) отделни имоти или части от имоти - публична държавна собственост, могат да се отдават под наем по реда на чл. 19, ал. 1 за срок до 10 години, при условие че се използват съобразно предназначението им и не се възпрепятства осъществяването на дейностите, за които са предоставени за управление. В тази връзка може да се твърди, че осъществяваните в помещенията под наем дейности се явяват спомагателни и не променят характера на основната дейност, осъществявана в административната сграда.

Според чл. 14, ал.7 от Закона за общинската собственост (ЗОС) свободни имоти или части от тях - публична общинска собственост, могат да се отдават под наем за срок до 10 години след решение на общинския съвет. Части от имоти - публична общинска собственост, които са предоставени за управление от кмета на общината, могат да се отдават под наем, при условие че не се възпрепятства осъществяването на дейностите, за които съответният имот е предоставен за управление. Аналогично на държавната собственост, отдаването под наем не променя основното предназначение на сградата и осъществяваната от общината публична функция.

С оглед на изложеното приходите от стопанска дейност от сградите (включително от наем) в общия случай са пренебрежимо малки спрямо неикономическата дейност на ведомството или са от съпътстващи дейности на общината или ведомството. Приходите се приемат за пренебрежимо малки ако са реализирани в резултат на спомагателна дейност (която не променя качеството на субекта като орган на публичната власт). За да се удостовери съответствието на проектното предложение с това изискване, бенефициентът следва да представи информация под формата на анализ за съотношението на приходите от стопанска дейност /наем/ към общата издръжка на сградата. Отдаването под наем на части/помещения в сградата не променя качеството на общината като публичен орган, ако са спазени законовите изискванията за отдаване под наем и е запазено цялостното предназначение на сградата като сграда за изпълнение на функциите на общината. В допълнение приходите от наем не трябва да надвишават разходите за издръжка на сградата. Като доказателство, че административната сграда отговаря на изискванията и критериите за допустимост, посочени по-горе, бенефициентът трябва да представи анализ по образец, в който да се съдържа информация за приходите от стопанска дейност от сградата, източниците, основанието и размера им, както и данни за разходите за издръжка на сградата. Към анализа трябва да се приложат отчет за приходите и разходите /отчет за касовото изпълнение на бюджета/, аналитичната ведомост по съответната сметка за приходи от стопанска дейност, копие от договора за наем. Ако към момента на подаване на проектното предложение бенефициентът не разполага с годишен финансов отчет, в т.ч. отчет за касовото изпълнение на бюджета, той представя касов отчет за съответния отчетен период от началото на бюджетната година, заедно с приложенията към него.

В тези случаи **безвъзмездната финансова помощ по настоящата процедура не представлява държавна помощ**, тъй като общините и държавата в лицето на партньорите на общините (държавни институции) действат в качеството си на публични органи, когато управляват тези сгради и не представляват предприятия по смисъла на чл. 107 от Договора за функциониране на ЕС. Случаите на осъществяване на спомагателна стопанска дейност не променят установената хипотеза на липса на държавна помощ, тъй като основната функция на получателя е запазена и по същество той не се явява предприятие.

2. Хипотеза за минимална помощ.

Проектни предложения, които предвиждат финансиране на административни сгради, в които се осъществява стопанска дейност, когато тази дейност не е съпътстваща и пренебрежимо малка могат да бъдат финансирани само под формата на минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013. В този случай максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава 200 хил. евро.

Това означава, че кумулативно финансирането за тази част от сградата, която се използва за стопанска дейност, събрано с всички други минимални помощи, получени от съответния собственик за 3 поредни бюджетни години няма да надхвърли 200 хил. евро.

Финансиране с безвъзмездна финансова помощ над този размер е недопустимо. Ако общият размер на помощта надхвърля допустимия размер на минимална помощ, общината следва да покрие със собствени средства съответната част от разходите за обновяването със стойността, надхвърляща допустимия праг на минимална помощ.

Администратор на схемата за минимална помощ в този случай е УО на ОПРР.

При интервенции върху публични общински сгради от социалната инфраструктура

С безвъзмездната финансова помощ по ОПРР се финансира единствено инфраструктура, която е 100% общинска собственост и няма да бъде предоставяна за ползване или управление от други доставчици на услуги. Предоставянето на самата услуга е задължение на общината и не се финансира със средства по ОПРР. В този смисъл в общия случай финансирането на мерки за енергийна ефективност на общински сгради от социалната инфраструктура не представлява държавна помощ.

При интервенции върху публични общински сгради от културната инфраструктура

1. Хипотеза на липса на държавна помощ

По отношение на мерките за енергийна ефективност на обекти от културната инфраструктура в общия случай няма държавна помощ, тъй като сградите са собственост на общината и се използват за изпълнение на нейни присъщи обществени функции. Според разпоредбите на чл. 17 от Закона за културното наследство кметовете на общини организират и координират осъществяването на политиката по опазване на културното наследство на територията на съответната община, а общинските съвети приемат общински стратегии, съобразени с националната стратегия за опазване на културното наследство.

Сградите от културната инфраструктура обикновено са предоставени за безвъзмездно ползване на съответната културна институция – читалище, библиотека, музей, театър, галерия, културен център, концертна зала и др. културни организации.

В общия случай общините финансират следните видове културна инфраструктура:

- 1) Читалища: те са юридически лица с нестопанска цел, които изпълняват функции в областта на културната политика, възложени им на основание Закона за народните читалища.
- 2) Библиотеки: дейността им се финансира основно от приходи, които нямат стопански характер /субсидии, такси, глоби и др./, което прави дейността им неикономическа.

- 3) Регионални музеи, финансирани от общината и общински музеи съгласно чл. 27 и 28 от Закона за културното наследство: те са културни и научни институти, които се създават, управляват, финансират, преобразуват и закриват при условията и по реда на Закона за културното наследство и на Закона за закрила и развитие на културата.
- 4) Културни институти, създадени съгласно чл. 4, ал. 1 от Закона за закрила и развитие на културата, чийто предмет на дейност е създаването, разпространението и опазването на културни ценности в областта на театъра, музиката, киното, аудиовизията, литературата, художествения превод, танца, цирка, пластичните изкуства, архитектурата, дизайна, фолклора, включително опазването на културно-историческото наследство.

В случай на финансиране на сгради общинска собственост с цел подобряване енергийната им ефективност, в които се помещава някоя от гореизброените културни организации или друга културна организация, създадена от общината, не е налице държавна помощ за общината, като бенефициент и получател на финансиране, поради следните причини:

- ✓ интервенцията е за постигане целите по енергийна ефективност и не подпомага съответната културна организация. Мерките за енергийна ефективност на сградите повишават стойността на имотите, собственост на общината. Когато тези сгради са предоставени на културните организации безвъзмездно, общината не реализира предимство в резултат на санирането на сградите.
- ✓ Мерките не целят директно подпомагане на самите културни организации и тяхната дейност, което означава, че няма интервенция, която влияе върху дейността им. Тъй като интервенциите не влияят на основната дейност на културните организации и няма предоставяне на икономическо предимство.
- ✓ Предоставянето на сгради на гореизброените културни организации от страна на държавата или общините се извършва по силата на закона и представлява изпълнение на законово задължение.
- ✓ За общината липсва стопанска дейност, тъй като тя не реализира приходи от сградите.
- ✓ Получател на финансирането, съответно ползвател на ефекта от мерките се явява собственикът на имота, а не ползвателят. Мерките нямат и не могат да постигнат като пряк ефект увеличаване на приходите на самата културна организация, поради което те не влияят на конкуренцията между тези организации и на пазара на услуги, които те предоставят. Мерките по енергийна ефективност не дават предимство на културната организация и не подобряват конкурентоспособността ѝ. Мерките за енергийна ефективност биха дали предимство на собственика на имота, ако същият осъществява стопанска дейност на пазара на имоти.

Поради гореизложеното, мерките за енергийна ефективност на общински сгради, които се ползват от културни организации не представляват държавна помощ, тъй като липсва втората и третата предпоставка от теста за държавна помощ – не е налице предприятие и не е застрашена конкуренцията.

От гледна точка на организациите, които ползват сградите – общинска собственост, следва да се има предвид, че сградите са предоставени от страна на общината за осъществяване на дейностите на културните организации. Основният обем дейности са източник на приходи за съответната културна организация. Тези организации действат на пазар, на който подобен тип услуги могат да се предоставят и от частни субекти. Действащите нормативни актове принципно допускат създаването на частни музеи, частни театри, както и други културни организации изцяло от частни лица.

Поради това, може да се приеме, че за конкретния ползвател на сградата са налице някои от основните предпоставки за наличие на държавна помощ, а именно субект, който оперира по стопански начин и конкуренция на либерализиран пазар.

За да е налице държавна помощ следва да е изпълнено и четвъртото изискване, а именно финансирането да засяга търговията между държавите-членки. При условие, че всички други предпоставки са налице, но финансирането не застрашава конкуренцията на общностния пазар, правилата за държавна помощ не се прилагат.

В конкретния случай, финансирането е насочено към градове от четвърто ниво, като основната цел на предоставянето на безвъзмездна финансова помощ е запазване на традиционните функции на малките градове – опорни центрове, свързани с предлагане на обществени услуги за своето население и населението на околните периферни райони. Видно от целите на интервенцията, мерките се очаква да окажат влияние върху местното население, местната инфраструктура с ефект най-много до околните периферни райони, които са от същото или по-ниско йерархично ниво.

В общия случай, конкретните общински културни организации са с ограничен капацитет, ползват се от местното население, не привличат и не се очаква да привлекат инвестиции или ползватели на услугите от други населени места, а още по-малко от други държави-членки. След изпълнение на мерките за енергийна ефективност, културните организации в градовете от четвърто ниво няма да подобрят потенциала си да привлекат нови ползватели на услугите.

На територията на съответното населено място, въпреки теоретичната възможност, няма други пазарни субекти, които да предлагат сходни или аналогични услуги, поради ограниченото търсене и липсата на интерес от други потребители освен на обособената територия.

Естеството на дейността на културните организации е по-скоро с цел предоставяне на услуги от базов характер, а не такива с добавена стойност. Те задоволяват минимални потребности на населението и по принцип се предоставят като резултат от изпълнението на държавна или местна политика и след подкрепа от страна на органите на публичната власт. Спецификата на дейността на културните организации предполага, че услугите им могат да се предлагат само от местни лица, които познават местната култура, езици, традиции, съответно вероятността субект от друга държава да има интерес към подобни услуги е минимална.

Културните организации по организационно-правната си форма са нестопански субекти и реализират приходи на разходо-покривен принцип. Предоставянето на услугите от тяхна страна е на минимални цени и ако се реализира печалба, то тя е пренебрежимо малка. Т.е. дори и да се приеме, че е налице пазар на услугите им, то същият не би могъл да се счита за атрактивен за подобни организации от други държави – членки.

Проектно предложение, което покрива описаните по-горе условия може да се счете за допустимо, съответно финансирането не представлява държавна помощ. За да удостовери съответствието с изискванията за липса на държавна помощ, бенефициентът трябва да представи подробно описание на културната организация, която ползва общинската сграда – обект на интервенцията, заедно с информация за:

- Естеството на дейността ѝ;
- Данни за размера на приходите и източниците на финансиране;
- Информация за капацитета на сградата – площ, съотношение на основни помещения към спомагателни, брой посетители за последната година;
- Данни за основните прояви, които тя организира и информация за характера им /местни, регионални, национални и международни/.

Ако при оценката на конкретното проектно предложение се установи, че не всички условия са налице и съответно финансирането има потенциал да засегне търговията между държавите членки, то се разглежда като държавна помощ и следва да се прецени приложимия режим.

2. Хипотеза на минимална помощ

В случаи, в които общината предоставя сграда за ползване от културна организация срещу наем, отдаването под наем е стопанска дейност, а общината се явява предприятие. В този случай мерките могат да бъдат финансирани само под формата на минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013, съгласно който максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава 200 хил. евро.

Това означава, че кумулативно финансирането за тази част от сградата, която се използва за стопанска дейност, събрано с всички други минимални помощи, получени от съответния собственик за 3 поредни бюджетни години няма да надхвърли 200 хил. евро.

Финансиране с безвъзмездна финансова помощ над този размер е недопустимо. Ако общият размер на помощта надхвърля допустимия размер на минимална помощ, общината следва да покрие със собствени средства съответната част от разходите за обновяването със стойността, надхвърляща допустимия праг на минимална помощ.

Администратор на схемата за минимална помощ в този случай е УО на ОПРР.

Хипотеза на минимална помощ се прилага и когато крайният получател на помощта е културна организация, при която финансирането не изпълнява условията за непомощ, посочени по-горе.

При интервенции върху публични общински сгради от образователната инфраструктура

Тъй като в рамките на този инвестиционен приоритет се финансират инвестиции в общински училища и детски градини, т.е. само публична инфраструктура, в която не се извършва икономическа дейност, то тези инвестиции не представляват държавна помощ съгласно разпоредбите на т. 2.1.5. от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес⁶. Според съдебната практика на ЕС неикономическото естество на общественото образование по принцип не се засяга от факта, че учениците или техните родители понякога трябва да заплатят такси за обучение или записване, които подпомагат оперативните разходи на системата. Тези финансови вноски често обхващат само малка част от реалните разходи за услугата и затова не могат да бъдат смятани за възнаграждение за предоставената услуга. Следователно те не променят неикономическия характер на общообразователната услуга, която се финансира предимно с публични средства.

⁶ „Минимална помощ” е помощта, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е дефинирано в действащия Регламент на ЕО относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз по отношение на минималната помощ (Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15.12.2006 г. относно прилагането на членове 8 HYPERLINK ".../AppData/Local/Microsoft/AppData/Local/Microsoft/Windows/Temporary Internet Files/Content.Outlook/6OACXX9U/и"лната помощ (OJ, L 379 от 28.12.2006 г., промен' Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.") са на етап проект. След окончателното приемане и одобрение на Насоките и в случай на необходимост, УО на ОПРР си запазва правото да актуализира настоящите Насоки за кандидатстване.

4.3 Хоризонтални политики

Във всяко проектно предложение следва да бъдат отчетени заложените в ОПРР 2014-2020 хоризонтални принципи, както следва:

4.3.1 Устойчиво развитие

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с насоките за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата

В изпълнение на новите изисквания за интеграция на ПОС и ПИК във фондовете на Европейския съюз за програмен период 2014-2020, Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 прилага принципа на интегриране на ПОС и ПИК в процеса на програмиране чрез избора на тематични цели и инвестиционни приоритети, попадащи в областта на околната среда и климата. Конкретно, чрез своите мерки, ОПРР 2014-2020 допринася за изпълнение на следните интервенции от насоките:

Интервенция 1 „Необходими интервенции за по-добро управление на водите за постигане на по-добър екологичен статус, по-висока ефективност на този ресурс и справяне с последствията върху водите от изменението на климата“:

По Направление „По-ефективно използване на водите, вкл. екоиновации, нови технологии в областта на водите и методи в областта на оценките на състоянието, мониторинга и управлението, пречистването на водите“, ОПРР 2014-2020 г. ще има принос, когато става въпрос за мерки, които са част от ремонта и реконструкцията на сгради обект на финансиране.

Интервенция 4 „Необходими интервенции за действия по климата: енергийната ефективност и ВЕИ“:

По Направления 4.1. „Повишаване на енергийната ефективност, вкл. смяна на горивната база в: 4.1.1. публични сгради (държавни и общински), 4.1.2. в жилищни сгради и 4.1.3. в здравни и социални заведения (търговски дружества) ОПРР 2014-2020 допринася чрез приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с документ „Анализ на риска и оценка на уязвимостта на секторите в българската икономика от измененията на климата“

Интервенциите по ОПРР 2014-2020 г. ще спомогнат за намаляване на установените в рамковия документ негативни ефекти в различни сектори в резултат на изменението на климата и ще спомогнат за изпълнението на заложените в него препоръки за адаптирането на съответния сектор към климатичните промени. Мерките за енергийна ефективност по отношение на сградния фонд ще спомогнат за адаптиране на жилищната среда в малките градове към очакваните климатични изменения и ще отговорят на нуждите за енергийно обновяване на жилищния фонд, посочени в рамковия документ.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с Насоки⁷ за интегриране на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК) в Европейските структурни и инвестиционни фондове (Фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.“)

Във фаза „Изпълнение на ОПРР 2014-2020“ ще бъдат отразени приложимите общи и специфични критерии, които произтичат от законодателни изисквания за програмата, от

⁷ Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.“) са на етап проект. След окончателното приемане и одобрение на Насоките и в случай на необходимост, УО на ОПРР си запазва правото да актуализира настоящите Насоки за кандидатстване.

Насоките за интегриране на ПОС и ПИК в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.), като съответните изисквания се включват в приложимите документи на съответния етап от изпълнение на програмата – насоки за кандидатстване, договори за безвъзмездна финансова помощ, указания към бенефициентите и др.

При изпълнение на ОПРР 2014-2020 ще бъдат спазени задължителните изисквания, произтичащи от Становище на МОСВ по Екологична оценка № 7-4/2013 за съгласуване на ОПРР 2014-2020 и решенията по тригодишните доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ОПРР 2014-2020, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от осъществяването на програмата.

4.3.2 Равни възможности и недопускане на дискриминация, равенство между половете

Всички подприоритети и приоритети на програмата, насочени към строителство, ремонт и реконструкция на сгради, включително към енергийно обновяване, както и мерките за подобряване на градската среда, включват задължителна хоризонтална дейност „Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради“.

Предприемането на такива мерки ще повиши значително възможностите на икономически неактивното население, на хората със затруднена мобилност и осигурява съответствие с Дългосрочната национална стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г. и с Конвенцията за правата на хората с увреждания.

Принципите на равните възможности и недискриминация следва да бъдат спазвани при подготовката и изпълнението на всички проекти, финансирани от ОПРР 2014-2020.

4.4 Правила за допустимост по настоящата процедура

4.4.1. Допустими кандидати

В настоящата процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ може да участват единствено **общините на 28 града опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система**, изброени в т.4.4.5 и които изрично са посочени като конкретни бенефициенти на помощта в Оперативна програма «Региони в растеж» 2014-2020 г. и в критериите за избор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение на оперативната програма.

4.4.2. Допустими партньори

По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ държавни институции⁸-първостепенни/второстепенни разпоредители с бюджетни кредити може да участват като партньори **по отношение на инвестиции в административни сгради на държавната администрация.**

Всяка организация може да изпълнява ролята на **партньор в повече от едно проектно предложение**. Партньорската организация трябва да разполага с достатъчен капацитет, за да изпълни поетите ангажименти по определен проект.

⁸ Административни структури на Централната администрация на изпълнителната власт, както и Административни структури на Териториалната администрация на изпълнителната власт, съгласно Административен регистър (<http://ar2.government.bg/ras/index.html>).

Партньорите участват при изпълнението на проекта, като направените от тях разходи в тази връзка са допустими по идентичен начин, както и разходите, направени от бенефициента.

ВАЖНО!

Партньорствата, създадени за целите на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, не е необходимо да бъдат регистрирани в съда.

При подаване на проектно предложение с партньор следва да се представи **Партньорско споразумение** в свободен текст между общината, конкретен бенефициент по схемата, и съответния партньор. В партньорското споразумение следва да се разпишат всички права и задължения на партньорите.

4.4.3. Изпълнители от страна на бенефициента

Бенефициентът и неговите партньори (ако това е включено в Партньорското споразумение) имат право да сключват договори с изпълнители за осъществяването на дейности по проекта. При избора на изпълнител бенефициентът/партньорът прилага Закона за обществените поръчки и съответните нормативни актове по прилагането му. Избраните изпълнители не са партньори по проектите.

Управляващият орган ще осъществява предварителен и последващ контрол за спазване от страна на конкретния бенефициент на процедурите за определяне на изпълнители. При представяне на искане от страна на конкретния бенефициент за плащане, Управляващият орган ще извършва проверка на процедурите за определяне на изпълнители с оглед признаване на разходите за съответната дейност, възложена на изпълнители.

В случай че се констатират нередности при подготовката и провеждането на процедурите за възлагане на обществени поръчки или при изпълнението на договорите с изпълнителите, Управляващият орган си запазва правото да наложи финансови корекции, да откаже възстановяване на средства или да изиска от бенефициента връщане на вече платени средства за разходите, направени в резултат на процедура, проведена по незаконосъобразен начин.

4.4.4. Продължителност

Планираната продължителност на всеки проект, включително дейностите, предвидени в него, **не може да надвишава 30 месеца.**

ВАЖНО!

Конкретният бенефициент трябва да предвиди в продължителността на проектите процедури като подготовка и одобрение на техническата документация, издаване на необходимите разрешителни и съгласувателни документи, провеждане на обществени поръчки за строителство, услуга и/или доставка, процес по строителство и въвеждане в експлоатация, отчетност, окончателно разплащане към изпълнителите и др.

4.4.5. Териториален обхват:

Дейностите по настоящата процедура следва да се осъществяват **в рамките на строителните граници** на 28-те населени места по-долу:

№	Наименование на населеното място	Код, съгласно Националния регистър на населените места
1.	Ботевград	05815

2.	Берковица	03928
3.	Белоградчик	03616
4.	Генерал Тошево	14711
5.	Девин	20465
6.	Елхово	27382
7.	Златоград	31111
8.	Ивайловград	32024
9.	Крумовград	39970
10.	Козлодуй	37798
11.	Карнобат	36525
12.	Мездра	47714
13.	Малко Търново	46663
14.	Никопол	51723
15.	Нови пазар	52009
16.	Нова Загора	51809
17.	Поморие	57491
18.	Попово	57649
19.	Пещера	56277
20.	Провадия	58503
21.	Разлог	61813
22.	Сандански	65334
23.	Свиленград	65677
24.	Самоков	65231
25.	Севлиево	65927
26.	Троян	73198
27.	Тутракан	73496
28.	Червен бряг	80501

ВАЖНО!

Безвъзмездната финансова помощ не може да бъде предоставяна за проектна дейност, финансирана по друг проект, програма или процедура, финансирани с публични средства. Следователно конкретният бенефициент, подпомаган по други европейски програми, национални програми с публично финансиране или други донорски програми, може да кандидатства по настоящата процедура за безвъзмездна финансова помощ единствено за други, нефинансирани по тези програми, дейности.

4.4.6. Допустими дейности:

- **Дейности по конструктивно възстановяване/усилване, които са предписани като задължителни в техническото обследване** на жилищни сгради, административни сгради на държавната и общинската администрация и общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социални институции за деца и възрастни хора извън националната политика за деинституционализация на този вид услуги);
- **Изпълнение на мерки за енергийна ефективност, които са предписани като задължителни за сградата в обследването за енергийна ефективност** на жилищни сгради, административни сгради на държавната и общинската администрация и общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социални институции за

деца и възрастни хора извън националната политика за деинституционализация на този вид услуги):

- По външните сградни ограждащи елементи:
 - подмяна на дограма (прозорци, врати, витрини и др.);
 - топлинно изолиране на външните ограждащи елементи (външни стени, покриви, подове и др.).
- По системите за поддържане на микроклимата:
 - основен ремонт, модернизация или подмяна на локални източници на топлина/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения, вкл. смяна на горивната база при доказан енергоспестяващ и екологичен ефект;
 - изграждане на системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници за енергийните потребности на сградата, ако това е технически възможно и икономически целесъобразно;
 - ремонт или подмяна на системите за отопление, охлаждане и вентилация на сградата за повишаване на енергийната ефективност;
 - реконструкция на вертикалната система за отопление в хоризонтална, когато това има доказан енергоспестяващ ефект;
 - ремонт или подмяна на електрическата инсталация във връзка с изпълнение на енергоспестяващо осветление;
 - инсталиране на система за автоматично централизирано управление на топлоподаването при локални източници;
 - инсталиране на система за автоматизирано централизирано управление на осветлението;
 - газифициране на сгради (монтиране на газов котел и присъединяване към градска газоразпределителна мрежа, когато е налична в близост до сградата;
 - монтаж на индивидуални броячи, както се изисква от Директива 2012/27/ЕС (където е приложимо);
- **СМР** на жилищни сгради, на административни сгради на държавната и общинската администрация и на общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социални институции за деца и възрастни хора извън националната политика за деинституционализация на този вид услуги), **които обхващат ремонт и реконструкция на различни части на сградата (покрив, стени, стълбищни клетки и площадки, коридори, асансьори и др.), могат да бъдат финансирани само ако с предложените мерки по проекта по ОПРР 2014-2020 сградата постигне най-малко клас на енергопотребление „С“ и повече от 60% енергийни спестявания.** Изискването за повече от 60% енергийни спестявания следва задължително да се спазва, когато описаните СМР не са пряко свързани с изпълнението на задължителните мерки за енергийна ефективност, но тези СМР са предписани в техническото обследване.
- **Съпътстващи строителни и монтажни работи, свързани с изпълнението на мерките за енергийна ефективност и възстановяване на първоначалното състояние, нарушено в резултат на обновяването.**

- **Обследвания за енергийна ефективност**, оценка на разходната ефективност за инвестицията и **технически обследвания** на съществуващи жилищни сгради, на административни сгради на държавната и общинската администрация и на общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социални институции за деца и възрастни хора извън националната политика за деинституционализация на този вид услуги);
- Подобряване достъпа за лица с увреждания до гореспоменатите сгради;

ВАЖНО!!!

Изборът на обектите на интервенция от социалната инфраструктура, свързани с предоставянето на услуги в общността за възрастни и деца извън държавната политика за деинституционализация, следва да бъде предварително съгласуван с Министерство на труда и социалната политика с оглед гарантиране съгласуваност на политиките. В тази връзка при подаване на проектно предложение за енергийна ефективност на социална инфраструктура, конкретният бенефициент следва да представи писмо за предварително съгласуване на обектите на интервенция.

ВАЖНО!!!

Дейностите следва да се реализират **в рамките на строителните граници** на 28-те града – опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система.

Мерки за енергийна ефективност ще се изпълняват въз основа на **обследване за енергийна ефективност** на съответната сграда. Обследването за енергийна ефективност следва да бъде придружено от **валиден сертификат за енергийни характеристики на сградата в експлоатация**, изготвен по реда на чл. 48 от ЗЕЕ. Докладът от обследването за енергийна ефективност следва да бъде изготвен в обхват и съдържание съгласно изискванията, определени в приложимата подзаконова нормативна уредба (Наредбата по чл. 48 от ЗЕЕ).

Кандидатът следва да представи заедно с проектното предложение декларация, че **представеният сертификат** за енергийни характеристики на сградата в експлоатация, издаден по реда на Наредбата по чл. 48 от ЗЕЕ, **е валиден** и след издаването му не са извършвани дейности, водещи до подобряване на цялостните енергийни характеристики на сградата, като реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сградата, текущ ремонт на инсталации на сградата и други дейности, както и че не са настъпили изменения в условията, при които сертификатът е издаден, както и на обстоятелствата, отразени в него.

Интервенции ще бъдат осъществени единствено ако обследването за енергийна ефективност е доказало, че приложените мерки ще доведат до нормативно изискваните нива на енергийна ефективност - **най-малко клас на енергопотребление „С“**.

Ще се финансира икономически най-ефективният пакет от енергоспестяващи мерки за сградата, с който се **постига най-малко клас на енергопотребление „С“** в съответствие с Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност на сгради.

Проекти, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност, ще се финансират само след извършено **обследване за установяване на техническите характеристики за всеки обект**, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1, т.1–5 и ал.2 от ЗУТ в съответствие с изискванията, определени в глава трета на Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите. Техническият паспорт и обследването за установяване на техническите характеристики на сградата (техническото обследване) следва да бъде изготвени в пълно съответствие с изискванията на Наредбата по

отношение на обхват и съдържание с оглед преценка допустимостта на сградата и съответствието ѝ с критериите за оценка.

Проектните предложения, съответно инвестиционните проекти за обектите на интервенция, следва да включват:

- **всички задължителни енергоспестяващи мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност**, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „С“;
- **всички задължителни мерки, предписани в техническото обследване.**

СМР на сградите, които обхващат ремонт и реконструкция на различни части на сградата (покрив, стени, стълбищни клетки и площадки, коридори, асансьори и др.), могат да бъдат финансирани само ако с предложените мерки по проекта по ОПРР 2014-2020 сградата постигне най-малко клас на енергопотребление „С“ и повече от 60% енергийни спестявания. Изискването за повече от 60% енергийни спестявания следва задължително да се спазва, когато описаните СМР не са пряко свързани с изпълнението на задължителните мерки за енергийна ефективност, но тези СМР са предписани в техническото обследване.

Не са допустими дейности по изготвяне на самостоятелни обследвания за енергийна ефективност по реда на чл. 48 от ЗЕЕ, или обследвания за установяване на техническите характеристики, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1, т.1–5 и ал.2 от ЗУТ, които не са свързани със СМР за обектите, включени в проектното предложение. Всички проекти, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност и оползотворяване на ВЕИ, трябва да отговарят и на изискванията на Закона за енергийната ефективност, Закона за устройство на територията и на подзаконвата нормативна база за тяхното прилагане.

При интервенции върху административни сгради, държавна собственост, конкретният бенефициент следва да кандидатства в партньорство със съответната държавна институция, като се представи **партньорско споразумение** в свободен текст между конкретния бенефициент и съответната държавна институция. В партньорското споразумение следва да се разпишат правата и задълженията на всеки партньор по проекта.

Всички проекти следва да включват мерки, свързани с подобряване на **достъпа на хора с увреждания до сградите**, в съответствие с изискванията на Наредба №4 от 01.07.2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания.

ВАЖНО ПРИ ИНТЕРВЕНЦИИ ВЪРХУ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ!!!

При интервенции върху жилищни сгради, конкретният бенефициент може да подава **проектни предложения, всяко от които да включва най-малко три обекта на интервенция (сгради), в рамките на финансовия ресурс, определен за жилищни сгради (50% от общия финансов ресурс за конкретния бенефициент)**. По изключение - само в случай че конкретният бенефициент предвижда интервенции в по-малко от три жилищни сгради, то следва да подаде едно проектно предложение за избраните сгради.

Допустими са интервенции върху следните видове жилищни сгради:

- еднофамилни жилищни сгради, които са масивни сгради и са проектирани преди 26

април 1999 г. в 28-те града от 4-то йерархично ниво;

- многофамилни жилищни сгради, които са масивни сгради и са проектирани преди 26 април 1999 г. в 28-те града от 4-то йерархично ниво, които са извън обхвата на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради;
- многофамилни жилищни сгради с не повече от 35 самостоятелни обекта с жилищно предназначение, строени по индустриален способ: ЕПЖС (едропанелно жилищно строителство); ППП (пакетно-повдигани плочи); ЕПК (едроплощен кофраж); пълзящ кофраж и разновидностите им в 28-те града от 4-то йерархично ниво, които са извън обхвата на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

Еднофамилни жилищни сгради могат да бъдат обект на интервенция само ако собствениците са социално слаби и получават социални помощи за отопление за текущия/последния отоплителен сезон. За целта бенефициентът следва да представи към проектното предложение документ (копие на заповед, удостоверение или др. приложим документ, заверен от Дирекция „Социално подпомагане“), доказващ предоставянето на помощ за отопление за текущия/последния отоплителен сезон на собственика на еднофамилната жилищна сграда.

Интервенции върху еднофамилни жилищни сгради са допустими само когато сградите се използват единствено за жилищни нужди и в тях не се извършва стопанска дейност: сградите или части от тях не се отдават под наем, в сградата не се извършва дейност от търговци и/или лица със свободни професии. Собствениците на еднофамилни жилищни сгради декларират това с попълване на Приложение В4: Декларация от собственика на обекта за минимални и държавни помощи. Бенефициентът извършва проверка на декларираните данни за спазване на посоченото изискване, за което на етапа на кандидатстване представя декларация (Приложение В3) към проектното предложение.

При интервенции върху **многофамилни жилищни сгради** конкретният бенефициент следва да сключи договор със съответното сдружение на собствениците, създадено по реда на чл. 25, ал. 1 от ЗУЕС. Не са допустими сдружения, създадени с цел и осъществяващи друга дейност, в т.ч. и по чл. 25, ал. 2 от ЗУЕС, включително стопански дейности, като отдаване под наем на общи части.

Допустимите за финансиране жилищни сгради, критериите за избор на сградите, допустимите дейности и разходи и необходимите документи са детайлно разписани в **Приложение Н – „Указания за изпълнение на проекти за енергийна ефективност на жилищни сгради по Приоритетна ос 2: „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020** към настоящите Насоки за кандидатстване.

ВАЖНО за интервенции в административни сгради на държавната и общинската администрация и общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура!!!

Всички проекти следва да включват **изпълнение на енергоспестяващи мерки в целите сгради**. В случай на собственост в сградата, различна от тази на бенефициента или партньора, бенефициентът следва да поеме ангажимент за внедряване на мерки за енергийна ефективност на цялата сграда, като частта от сградата – частна собственост или собственост на друга публична организация или ползвана за цели извън общинска образователна, социална и културна инфраструктура, следва да се финансира със средства извън БФП (100%).

Допустими са интервенции в публичните сгради на държавната и общинската

администрация, както и в общински сгради от образователната, културната и социалната инфраструктура, които се ползват за осъществяване на функциите на действащи към момента културни/социални/образователни институции/ държавна или общинска администрация (обекти на интервенция). Собствениците на всяка сграда-обект на интервенция, попълват Приложение В4: Декларация от собственика на обекта за минимални и държавни помощи, в която посочват дали се извършва икономическа дейност в сградата. Бенефициентът следва да провери на място декларираните обстоятелства, както и дали даденият обект се използва по предназначение – в него се помещава действаща към момента културна/социална/образователна институция/ държавна или общинска администрация, за което на етапа на кандидатстване представя декларация (Приложение В3) към проектното предложение.

Всички проекти следва да бъдат придружени от **декларация от ръководството на съответната институция**, обект на интервенция, че е съгласно с предложението проект, вкл. и с конкретното проектно решение, както и че ще съдейства за реализиране на проекта в съответствие със своите задължения и компетенции, вкл. и по отношение на гарантиране на устойчивостта на инвестициите и опазване на обекта.

Всички проекти следва да бъдат придружени от **декларация от кмета на общината и собственика на сградния фонд**, с която се гарантира, че съответната институция ще има възможност да използва сградата за период, не по-малък от 5 години след крайното плащане към бенефициента.

ВАЖНО!!!

Проектите следва **да не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаване на съответното проектно предложение**, независимо дали всички свързани плащания са извършени от конкретния бенефициент, или не.

Дейностите по изготвяне на енергийни и технически обследвания, технически/работни проекти, оценка на съответствието на проектите са **подготвителни дейности** спрямо основните дейности по проекта. В тази връзка в случай че тези дейности са завършени преди подаване на проектното предложение, разходите за тях са допустими за финансиране в съответствие с допустимите разходи, посочени в т.4.5.1.

Конкретният бенефициент трябва **да предвиди строителен надзор** от лицензирана фирма – консултант съгласно чл.168 ал.2 от ЗУТ за проектни предложения, включващи строежи от първа до четвърта категория.

Завършването на строителството и въвеждането в експлоатация се извършва по реда на ЗУТ.

ВАЖНО!!!

До крайния срок за кандидатстване, посочен в настоящите Насоки за кандидатстване, конкретният бенефициент по своя преценка може да подаде:

- 1) Едно проектно предложение за общински административни сгради;
- 2) По едно отделно проектно предложение за държавни административни сгради за всеки отделен партньор-държавна институция;
- 3) Едно проектно предложение за общинска образователна инфраструктура;

- 4) Едно проектно предложение за общинска културна инфраструктура;
- 5) Едно проектно предложение за общинска социална инфраструктура;
- 6) Неограничен брой проектни предложения за жилищни сгради, като всяко следва да включва най-малко три обекта на интервенция (сгради).

По изключение - само в случай че конкретният бенефициент предвижда интервенции в по-малко от три жилищни сгради, то следва да подаде едно проектно предложение за избраните сгради.

ВАЖНО!!!

Изисквания, произтичащи от Становището по Екологична оценка на ОПРР 2014-2020 и проекта на Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове (фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.”):

1. Реализацията на проекти, които касаят ползване или водоземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно Закона за водите. (ако е приложимо)
2. По време на **фазата на строителство** при изпълнение на дейностите бенефициентът следва да предвиди:
 - ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените решения и/или становища по ЕО, ОВОС и ОС за етапа на строителство;
 - от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 от 27 юни 2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;
 - съхраняване на строителните материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначените за това места;
 - преди стартиране на строителния процес да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства

След окончателното приемане на Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изпълнение на климата в ЕСИФ и в случай на необходимост, УО на ОПРР си запазва правото да актуализира настоящите Насоки за кандидатстване.

ВАЖНО: Където е приложимо, бенефициентът следва да посочи как проектите предлагания допринасят за изпълнението на Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Повече информация за стратегията може да бъде намерена на средните интернет-адреси: <http://www.mrrb.government.bg/?controller=category&catid=44> и <http://www.danube-region.eu/>

При разработването на проектните предложения конкретният бенефициент трябва да предвиди в изпълнението на проектите дейности:

- **Финансов одит на проекта** – одитът на проекта трябва да бъде извършен от квалифициран одитор, физическо или юридическо лице или от звеното за вътрешен одит към бенефициента, като докладът за фактически констатации трябва да бъде приложен към окончателното искане за плащане; При изпълнение на дейността следва да се спазва Инструкцията за извършване на ангажименти за договорени процедури във връзка с проекти, съфинансирани със средства от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС на Сертифициращия орган от м.юли 2013 г.

- **Проверки под формата на ангажимент за договорени процедури (финансов одит) се извършват само на проекти с бюджет над 200 000 лв. Размерът на разходите за такъв тип одитни проверки не следва да превишава 1% от общо допустимите разходи по проекта.**

- **Дейности за информация и комуникация по проекта** – съгласно Общите условия към финансираните по ОПРР 2014-2020 г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г. (**Приложение 3** към настоящите Насоки за кандидатстване). С оглед осигуряване публичността и информирането на обществеността относно финансовия принос на ЕС за реализацията на даден проект е необходимо проектното предложение да предвижда пресконференция/конференция по повод стартирането на проекта, както и подобно събитие при приключване на проекта за оповестяване резултатите от реализацията му.

4.4.7. Степен на проектна готовност

Предвидените в проектното предложение дейности трябва да се основават на:

- Технически или работен проект съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, придружен от подробни количествени сметки по приложимите части;

Техническият/ работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи съгласно действащата нормативна уредба и одобрен от главния архитект на Общината, когато се изисква съгласно ЗУТ.

- Обследване за енергийна ефективност придружено от валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, изготвени по реда на чл.48 от ЗЕЕ;
- Обследване за установяване на техническите характеристики, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1, т.1–5 и ал.2 от ЗУТ в съответствие с изискванията, определени в глава трета на Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите;
- Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, изготвена като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва и 2-ра категория или Решение на експертния съвет на одобряващата администрация за строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ;

- Оценка за съответствие на инвестиционния проект със същественото изискване по чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ, изготвена по реда на Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност на сгради;
- Разрешителни и/или съгласувателни документи от съответните институции (*ако са необходими такива съгласно българското законодателство*);
- Влязло в сила разрешение за строеж, издадено по реда на чл.148-156 от ЗУТ; Представеното Разрешение за строеж, издадено въз основа на одобрения инвестиционен проект, по реда на чл. 148-156а от ЗУТ, следва да съдържа максимално подробна информация относно всички одобрени проектни части на инвестиционния проект, всички съгласувателни и разрешителни документи;
- Подробна количествено-стойностна сметка.

В случай, че на етапа на кандидатстване за някои обекти на интервенция няма разработени инвестиционни проекти в пълна проектна готовност, предвидените в проектното предложение дейности следва да се основават на схема/архитектурен план и индикативна количествено-стойностна сметка по окрупнени показатели;

ВАЖНО!!!

Конкретният бенефициент носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработения инвестиционен проект, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването на инвестиционния проект в качеството му на Възложител по проекта.

На етапа на кандидатстване към проектното предложение конкретният бенефициент следва да представи за всеки обект на интервенция:

1. Обследване за енергийна ефективност, придружено от валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация;
2. Обследване за установяване на техническите характеристики, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1, т.1-5 и ал.2 от ЗУТ
3. Декларация(и) в зависимост от степента на проектна готовност на всеки обект, както следва:

- За обекти в пълна степен на проектна готовност бенефициентът представя декларация, че в инвестиционния проект са включени:

1. всички задължителни енергоспестяващи мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „С“ и имат пряк екологичен ефект;
2. всички задължителни мерки, предписани в техническото обследване;
3. най-ефективният пакет от енергоспестяващи мерки за сградата, с който се постигат нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас „С“ енергопотребление;
4. всички необходими мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда съгласно действащата нормативна уредба, в т. ч. и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за реструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

- За обекти, за които няма разработени инвестиционни проекти в пълна проектна

готовност, бенефициентът представя декларация, че в инвестиционния проект ще бъдат включени:

1. всички задължителни енергоспестяващи мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „С“ и имат пряк екологичен ефект;
2. всички задължителни мерки, предписани в техническото обследване;
3. най-ефективният пакет от енергоспестяващи мерки за сградата, с който се постигат нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас „С“ енергопотребление.
4. всички необходими мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда съгласно действащата нормативна уредба, в т. ч. и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за реструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

Задължение на конкретния бенефициент е да съхранява към всяко проектно предложение **инвестиционния проект в целия му наличен обем** (*технически или работен проект съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, придружен от подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР, доклад за оценка на съответствието със съществените изисквания към строежите*) и свързаната с него **налична документация** (съгласувания, одобрения и разрешения и др.), която се представя на етапа на верификация на разходите.

В случай че на етапа на верификация бъдат установени разходи за СМР върху собственост, различна от тази на бенефициента, партньора или крайните получатели (в зависимост от предвидените интервенции), както и недопустими разходи съгласно настоящите Насоки за кандидатстване, тези разходи няма да се финансират чрез БФП и ще се поемат като собствен принос на бенефициента.

4.5. Допустими и недопустими разходи

4.5.1. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ

При предоставяне на безвъзмездната финансова помощ по конкретно проектно предложение ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на „допустимите разходи“. Единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират на нормативно определени размери или на реални пазарни цени.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

1. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1301/2013 г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006,
2. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1303/2013* на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд,

Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета

3. ПМС №119/ 20.05.2014 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014-2020 г.

За да се считат за допустими в контекста на проектните предложения, **разходите трябва:**

1. да са за дейности, определени и извършени под отговорността на УО на ОПРР и съгласно критериите за избор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020;
2. да са извършени от допустими по съответния приоритет на ОПРР 2014-2020 г. бенефициенти или от техните партньори в случаите, когато са допустими съгласно критериите за избор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение на оперативната програма;
3. категориите разходи да са включени в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа;
4. изборът на изпълнител за реализираните дейности (услуги и/или доставки, и/или строителство) да е извършен в съответствие с действащото национално и с европейското законодателство;
5. за тях да е налична адекватна одитна следа, включително да са спазени разпоредбите за наличност на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.);
6. да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
7. да са отразени в данъчната документация на бенефициента и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
8. да са извършени за съфинансирани продукти и услуги, които са реално доставени, съобразно предварително заложените в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа изисквания;
9. в случаите, когато обект на финансиране са мерки и операции, попадащи в обхвата на правилата по държавните помощи, допустимостта на разходите е съобразена и с приложимите към помощта правила;
10. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила,

приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.).

Период на допустимост на разходите

Разходите са допустими за финансиране, ако са направени от бенефициента и са платени между **1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г.**, съгласно чл. 4, ал. 1 от ПМС № 119/20.05.2014 г.

ВАЖНО!!!

Всички разходи, извършени от бенефициента след 31.12.2023 г., по неприключили проекти не се изплащат от отпуснатата безвъзмездна финансова помощ и са за сметка на бенефициента.

Преки допустими разходи

Преките допустими разходи по настоящата процедура и съгласно ПМС № 119/ 20.05.2014 г. свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, са обобщени в следните основни групи:

- разходи, свързани с технически и работни проекти и с авторски надзор, финансирани от БФП, **в размер до 5% от стойността на СМР, финансирана от безвъзмездната финансова помощ**

!!! Когато на етап кандидатстване е предвидено възлагане на инженеринг (проектиране, заедно с авторски надзор и строителство), не се прилага процентно ограничение по отношение на горепосочените разходи.

- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;
- разходи за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сгради в експлоатация, обследване за установяване на техническите характеристики и технически паспорт на сгради;
- разходи за строително-монтажни работи;
- разходи за строителен надзор съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ, финансирани от БФП, – **в размер до 5% от стойността на СМР, финансирана от безвъзмездната финансова помощ, одобрена на етапа на кандидатстване;**
- разходи за оценка на съответствието на проектите, съгласно чл.142, ал.4 и чл.169 от ЗУТ, финансирани от БФП, – **в размер до 5% от стойността на разходите за проектиране и авторски надзор, финансирани от безвъзмездната финансова помощ, одобрени на етапа на кандидатстване;**

!!! Когато на етап кандидатстване е предвидено възлагане на инженеринг (проектиране, заедно с авторски надзор и строителство), разходите за строителен надзор и оценка на съответствието на проектите, финансирани от БФП, са общо в размер до 5 % от стойността на инженеринга, финансиран от БФП.

- непредвидени разходи за строително-монтажни работи, финансирани от БФП, - **в размер до 10% от стойността на строително-монтажните работи, финансирана от безвъзмездната финансова помощ, одобрена на етап кандидатстване.**

!!! При възлагане на инженеринг непредвидени разходи не се допускат.

- разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация;

- разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като инженерни, технически изследвания, геоложки/геодезически проучавания, финансов анализ и други;
- разходи за информационна кампания (само за проекти за енергийно обновяване на жилищни сгради), финансирани от БФП, – до 1% от **общите преки допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта**;
- разходи за публичност и визуализация, финансирани от БФП, – до 1% от **общите преки допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта**;
- разходи за одит, финансирани от БФП, - не трябва да надвишават **1% от общия размер на безвъзмездната финансова помощ, одобрена на етапа на кандидатстване от страна на УО на ОПРР, като не следва да надвишават сумата от 50 000 лв. без ДДС**;

ВАЖНО!!!

Разходи за консултантски услуги за попълване на формуляра за кандидатстване и приложенията към него не са допустими за финансиране по настоящата процедура за предоставяне БФП.

Разходи за организация и управление (непреки разходи):

- разходи за възнаграждения за лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта, включително дължимите осигурителни вноски, и
- разходи за командировъчни пари (пътни, дневни и квартирни) на лица - съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съответните нормативни актове на друга държава – членка на ЕС, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;

Разходите за организация и управление, финансирани от БФП, не трябва да надвишават 2% от стойността на **общите преки допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта**.

ВАЖНО!

Ръководителят на проект, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“ трябва да отговаря на следните изисквания:

- Да има висше образование с образователно-квалификационна степен бакалавър или магистър с не по-малко от 3 години професионален опит в управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на инфраструктурни проекти.

ВАЖНО!!!

Максималните стойности по отделните разходи, посочени по-горе, са без ДДС.

Разходите за възнаграждения трябва да се отчитат само и единствено в Раздел 1 на бюджета.

При условие, че дейността по управлението на проект се възлага на външни за бенефициента лица и цената на извършваната услуга попада в стойностните граници, посочени в ЗОП, за бенефициента ще възникне задължение за спазване съответните разпоредби на ЗОП.

Ако дейностите по управление на даден проект се изпълняват от служители на конкретния бенефициент, за него не възниква задължение за провеждане на процедура по ЗОП, тъй като изпълнението се извършва в самата организация. В този случай при определяне на възнагражденията на членовете на екипа бенефициентът следва да спазва ПМС № 119 от 20 май 2014 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014 – 2020 г.

Специфични допустими разходи:

Невъзстановимият данък добавена стойност е допустим разход, съгласно Указание на министъра на финансите № НФ-5/28.07.2014 г. за третиране на данъка върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014-2020 г. (**Приложение И от Насоките за кандидатстване**).

Бенефициентът определя ДДС като невъзстановим, когато:

- бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
- бенефициентът е регистрирано лице по чл.97а, чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС;
- бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в чл.97а, чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС , и стоките и услугите, финансирани по настоящата процедура са предназначени за:
- извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
- безвъзмездни доставки на стоки и/или услуги, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето (чл. 3, ал. 5, т. 1 и т. 2 от ЗДДС).
- бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансирани по настоящата процедура, не е налице на основание чл.70, ал.1, т.4, 5 от ЗДДС.

4.5.2. Недопустими разходи

Недопустими разходи по настоящата процедура за безвъзмездна финансова помощ са недопустимите разходи съгласно:

1. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1301/2013 г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006,
2. правилата, описани в *Регламент (ЕС) №1303/2013* на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския

фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета

3. разпоредбите на ПМС №119/ 20.05.2014 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014-2020 г.
- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
 - глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
 - комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
 - данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;
 - закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
 - разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;
 - лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
 - субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
 - разходи върху дейности, различни от допустимите по настоящата процедура;
 - разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване по настоящата процедура;
 - разходи за дейности върху собственост, различна от тази на допустимите кандидати и партньори по настоящата процедура (с изключение на жилищни сгради).

ВАЖНО!!!

Размерът на безвъзмездната финансова помощ е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи. Извършените от конкретния бенефициент недопустими разходи не подлежат на верификация.

5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Кандидатстването по настоящата процедура се осъществява изцяло по електронен път чрез Информационната система за управление и наблюдение „ИСУН 2020“ на електронен адрес <https://eumis2020.government.bg>

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА

При кандидатстване по настоящата процедура конкретният бенефициент трябва да попълни веб-базираните Формуляр за кандидатстване (образец, на който е представен в

Приложение А), и съответните приложения към настоящите Насоки за кандидатстване, публикувани още на интернет адресите на:

- Управляващия орган на ОПРР www.bgregio.eu в рубрика „Кандидатстване”- „Актуални схеми”,
- Министерството на регионалното развитие и благоустройството www.mrrb.government.bg в рубрика „Търгове”,
- Единния информационен портал за Структурните фондове в България www.eufunds.bg в рубрика „Обяви за набиране на проектни предложения;

При кандидатстване с проектни предложения, конкретният бенефициент следва да представи по електронен път всички изискуеми документи, както следва:

1. **Формуляр за кандидатстване** - попълва се електронно в ИСУН 2020.
2. **Декларация, че проектът не е финансиран от други източници с публични средства (Приложение В1)** - подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата.
3. **Декларация, че проектът не генерира приходи (Приложение В2)** - подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата.
4. **Декларация от кмета на общината (Приложение В3) за извършена проверка за наличие на стопанска дейност в сградите-обекти на интервенция** подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата.
5. **Декларации за държавна и минимална помощ** - подават се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата. **Към проектното предложение се представят САМО декларациите за обекти, в които се извършва икономическа дейност, в зависимост от вида на обекта, както следва:**
 - Приложение В4 от собствениците на обекти – публични сгради или еднофамилни жилищни сгради или
 - Приложение № 1 към договора между общината и СС (приложение № 11) от собственици на самостоятелни обекти в случай на многофамилни жилищни сгради
6. **Други изискуеми документи**, необходими за проверка на липсата/наличието на държавна помощ, съгласно Приложение О2 „Приложими режими по държавни помощи при предоставянето на БФП по ОПРР 2014-2020“ - подават се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата и се описват в съответното поле на ИСУН 2020.
7. **Документ** (копие на заповед, удостоверение или др. приложим документ, заверен от Дирекция „Социално подпомагане“), **доказващ предоставянето на помощ за отопление за текущия/последния отоплителен сезон** на собственика на еднофамилната жилищна сграда - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
8. **Финансов анализ** (в случай че проектът генерира приходи и общият размер на допустимите разходи надвишава левовата равностойност на 1 000 000 евро) - подава се в оригинал - файл формат WORD, подписан с електронен подпис от кандидата. Всички таблици и изчисления, включени във финансовия анализ се подават в оригинал – файл формат Excel, подписан с електронен подпис от кандидата.

9. **Автобиография на ръководителя на проекта (Приложение Г)** - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
10. **Документ за собственост върху недвижимия имот**, обект на интервенция по проекта, от който да става ясно, че недвижимият имот е общинска собственост или собственост на партньора по проекта (*не важи за жилищни сгради*) - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
11. **Партньорско споразумение** в свободен текст между конкретния бенефициент и съответната държавна институция при интервенции върху **административни сгради държавна собственост** - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
12. **Обследване за енергийна ефективност придружено от валиден сертификат за енергийни характеристики на сградата в експлоатация**, изготвени по реда на чл.48 от ЗЕЕ - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
13. **Обследване за установяване на техническите характеристики**, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1, т.1-5 и ал.2 от ЗУТ в съответствие с изискванията, определени в глава трета на Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
14. **Декларация от ръководството на съответната институция в свободен текст**, обект на интервенция, че е съгласно с предложения проект, вкл. и с конкретното проектно решение, както и че ще съдейства за реализиране на проекта в съответствие със своите задължения и компетенции, вкл. и по отношение на гарантиране на устойчивостта на инвестициите и опазване на обекта - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
15. **Декларация от кмета на общината и собственика на сградния фонд**, с която се гарантира, че съответната институция ще има възможност да използва сградата за период, не по-малък от 5 години след крайното плащане към бенефициента - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
16. **Декларация в свободен текст, че представеният сертификат за енергийни характеристики на сградата в експлоатация, е валиден** и след издаването му не са извършвани дейности, водещи до подобряване на цялостните енергийни характеристики на сградата, като реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сградата, текущ ремонт на инсталации на сградата и други дейности, както и че не са настъпили изменения в условията, при които сертификатът е издаден, както и на обстоятелствата, отразени в него - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
17. **Писмо за предварително съгласуване на обектите на интервенция от социалната инфраструктура**, свързани с предоставянето на услуги в общността за възрастни и деца извън държавната политика за деинституционализация с МТСП - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.
18. Пълномощно на лицето, което подписва с електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по проектното предложение и допълненията и поясненията към него (ако е приложимо) - подава се във формат сканирано копие, подписано с електронен подпис от кандидата.

Декларациите на конкретния бенефициент се подписват с електронен подпис от представляващия бенефициента или упълномощено от него лице.

В случаите, когато конкретният бенефициент е упълномощил друго лице да го представлява при електронното подписване на документите за кандидатстване и потвърждаване на проектното предложение, към проектното предложение се прилага съответното пълномощно по т. 18 по-горе.

5.1. КАК И КЪДЕ СЕ КАНДИДАТСТВА

Формулярът за кандидатстване и приложенията към него се подават електронно чрез ИСУН 2020 на електронен адрес <https://eumis2020.government.bg/>.

При подаване на проектните предложения се спазва редът, илюстриран и описан в детайли в Приложение Л към настоящите насоки „**Ръководство на потребителя за работа с Модула за електронни услуги в ИСУН**“:

Пълният комплект от документи за кандидатстване са публикувани и на интернет адресите на:

- Управляващия орган на ОПРР www.bgregio.eu в рубриката „Кандидатстване“-„Актуални схеми“,
- Министерството на регионалното развитие и благоустройството www.mrrb.government.bg в рубрика „Търгове“,
- Единния информационен портал за Структурните фондове в България www.eufunds.bg в рубрика „Обяви за набиране на проектни предложения;“
- Модула за електронни услуги в ИСУН 2020 <https://eumis2020.government.bg/>

За да използва Модула за електронните услуги в ИСУН 2020, кандидатът трябва се регистрира в системата, като следва конкретните стъпки, описани в Ръководството на потребителя, за да може да създаде и попълни електронен формуляр, да прикача документи към него и да подава проектни предложения.

За да прегледа отворена процедура от оперативната карта кандидатът избира от основното меню „ОТВОРЕНИ ПРОЦЕДУРИ“. Системата визуализира оперативната карта с всички оперативни програми, от която следва да изберете последователно:

Оперативна програма „Региони в растеж“ => Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ => Операция ... „.....“ => процедура BG16RFOP001-2.001 „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В МАЛКИТЕ ГРАДОВЕ “.

5.2. ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Формулярът за кандидатстване за проектни предложения, включващ основни данни, данни за кандидата и партньора, бюджет, план за изпълнение, индикатори, екип за управление и др., се попълва директно в системата ИСУН 2020. Образците на останалите документи, необходими за кандидатстване по настоящата процедура, се изтеглят, попълват и подават като се следват конкретните стъпки в Ръководството за потребители.

Кандидатстването започва чрез създаване на нов формуляр за кандидатстване от страна на регистриран потребител. Той попълва формуляра за кандидатстване към съответната избрана процедура, следвайки указанията на УО за попълване на формуляра. Системата предоставя възможност за коригиране, запазване и допълване на формуляра докато той е в работен режим (чернова). Всеки формуляр може да бъде записан локално, на файл в специален формат, който може да се отваря единствено от ИСУН 2020.

Задължително е по настоящата процедура всички подавани прикачени файлове да бъдат подписани с отделена (detached) сигнатура, при която подписваният файл остава непроменен и в явен вид и към него се добавя допълнителен файл с разширение .p7s,

който съдържа подписа. Така подписаните файлове се подават в системата като документ и сигнатура. Това може да се реализира с всеки универсален електронен подпис от Регистрираните доставчици на удостоверителни услуги от Комисията за регулиране на съобщенията, както и да се използва избран от потребителя софтуер, имащ функционалността да подписва с отделена сигнатура с подписа на потребителя.

Потребителят прикачва към формуляра за кандидатстване допълнително изискуемите от УО документи в специално обособена секция.

Максималният допустим размер на всеки отделен файл на проектното предложение, който се подава чрез системата, е 20 MB.

Сканирани документи следва да са в два цвята (черно-бяло, а не grayscale) с резолюция на сканиране 72 dpi до 100 dpi или избор на 256 цвята при цветно сканиране.

За да се подпише електронно файлът с проектното предложение, е необходимо той да бъде изтеглен и подписан с разширение .isun, като подписването става с отделена (detached) сигнатура, при която изходният файл съдържа само електронния подпис без оригиналния „isun“ документ и е с разширение .p7s, след което се прикачат един или повече подписи. При коректно извършване на описаните действия в Ръководството на потребителя формулярът за кандидатстване и документите към него се изпращат чрез системата. Системата регистрира подаденото проектно предложение и генерира регистрационен номер. Системата изпраща уведомление до посочения електронен адрес на потребителя, че проектното предложение е регистрирано със съответния регистрационен номер. Кандидатът следва да има предвид, че комуникацията във връзка с проектното предложение се осъществява с регистрирания потребител, подал предложението.

ВАЖНО: Управляващият орган на ОПРР съвместно с Централното координационно звено ще проведе информационни дни за демонстриране работата с Модула за електронни услуги. Периодът на провеждане на информационните дни ще бъде оповестен на интернет страницата на Управляващия орган www.bgregio.eu.

5.3. КРАЕН СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Крайният срок за подаване на проектни предложения е 31 май 2016 г.

ВАЖНО!!!

До 15 март 2016 г. бенефициентът е длъжен да подаде проектни предложения в размер на минимум 50% от бюджета на конкретния бенефициент по настоящата процедура.

По настоящата процедура, по която документите се подават по електронен път, за час на подаване на проектното предложение се счита времето на приложния сървър на ИСУН, когато са записани окончателните данни и системата е генерирала регистрационен номер, а не времето на локалния компютър на конкретния бенефициент.

5.4. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Въпроси във връзка с попълването на формуляра за кандидатстване и изискванията по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна помощ могат да се задават на:

Електронен адрес: opr@mrregio.gov.bg,
Факс: 9405 383/639, или
Адрес за кореспонденция: гр.София пощ. код 1303,
бул. "Тодор Александров" № 109,

Министерство на регионалното развитие и благоустройството,
Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“.

При задаване на въпросите ясно се посочва номерът на процедурата за безвъзмездна финансова помощ.

В срок до 7 работни дни УО на ОПРР публикува отговорите на зададените въпроси към процедурата в ИСУН 2020, както и на сайта на ОПРР.

ВАЖНО!

Публикуваните отговори на въпроси, изпратени на електронния адрес на ОПРР и/или на адреса за кореспонденция, представляват **официално становище на Управляващия орган** и трябва да бъдат взимани под внимание от кандидата при изготвяне на документацията за кандидатстване.

Въпросите и отговорите се вземат предвид при осъществяване на оценката на проектните предложения.

6. ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Проектното предложение се оценява в съответствие с критериите, описани в настоящите Насоки за кандидатстване.

ВАЖНО!!!

Изработването, съгласуването и одобряването на инвестиционните проекти по реда на ЗУТ и подзаконовите нормативни документи е изцяло отговорност на конкретните бенефициенти в качеството им на Възложители. УО на ОПРР няма задължение да оценява инвестиционни проекти за съответствието им със ЗУТ и подзаконовите нормативни актове.

Проектните предложения по настоящата процедура се оценяват без сформирание на оценителна комисия, в съответствие с чл. 28, ал. 3 от ПМС №107/2013 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд на Европейския съюз за периода 2014-2020 г. Оценката се извършва съгласно критериите, одобрени от КН на ОПРР.

След получаване на проектно предложение УО на ОПРР стартира процедура по неговата оценка.

Оценката на проектните предложения се документира чрез попълване на контролен лист и включва оценка на административното съответствие, допустимостта и техническо и финансово качество.

В случай на установени неточности и непълноти при оценката на проектното предложение (липсващи и/или непълни документи, несъответствие с критерий/и за оценка), то може да бъде връщано на бенефициента по реда на чл. 28, ал. 5 от ПМС №107/2013 г. до постигане на пълно съответствие с критериите за оценка (отговор „ДА“ или „Неприложимо“ на всички позиции в оценителната таблица). В процеса на оценката от бенефициента може да се изискват допълнителни документи и разяснения, както и да се изиска изменение на някои аспекти от представеното проектно предложение.

Ако конкретният бенефициент не представи изисканата информация в указания срок или в процеса на разяснения и корекции пропуските не могат да бъдат отстранени, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

В случай че конкретният бенефициент откаже да въведе поисканите промени и/или в представените документи не е отразил правилно коментарите, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

Оценката на проектните предложения се документира чрез попълването на оценителна таблица, включваща следните критерии:

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПРИОРИТЕТНА ОС 2 НА ОПРР 2014-2020: „ПОДКРЕПА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ОПОРНИ ЦЕНТРОВЕ В ПЕРИФЕРНИТЕ РАЙОНИ

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П	Забележки ⁹
1.	Критерии за административно съответствие				
1.1.	Приложени са всички задължително изискуеми документи за кандидатстване, в изискания формат, подписани с електронен подпис на лицето, представляващо кандидата, или оправомощено за целите на подаване на проектното предложение лице	☐	☐		
1.2.	Приложено е пълномощно на лицето за подписване с електронен подпис на проектното предложение в ИСУН 2020 от името на кандидата (<i>ако е приложимо</i>)	☐	☐	☐	
1.3.	Приложена е Декларация, че проектът или дейности от него не е финансиран от други публични източници (Приложение В1)	☐	☐		
1.4.	Приложена е декларация, че проектът не генерира нетни приходи (Приложение В2)	☐	☐	☐	
1.5.	Приложен е финансов анализ - в случай че проектът генерира нетни приходи и общият размер на допустимите разходи надвишава левовата равностойност на 1 000 000 евро	☐	☐	☐	
1.6.	Финансовият анализ е изготвен съгласно насоките на Европейската комисия и размерът на исканата БФП съответства на анализа	☐	☐	☐	
1.7.	Съгласно приложената декларация (Приложение В2) проектът генерира нетни приходи, но общият размер на допустимите разходи не надвишава левовата равностойност на 1 000 000 евро	☐	☐	☐	
1.8.	Приложена е декларация от кмета на общината за извършена проверка за наличие на стопанска дейност в сградите-обекти на интервенция (Приложение В3)	☐	☐		
1.9.	Приложена е автобиография на ръководителя на проекта (Приложение Г), който отговаря на изискванията на	☐	☐		

⁹ Посочва се конкретният обект, за който се отнася критерият.

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П	Забележки ⁹
	настоящата процедура				
1.10.	Приложен е документ за собственост върху недвижимия имот, обект на интервенция по проекта, от който става ясно, че недвижимият имот е общинска собственост или собственост на партньора по проекта <i>(не важи за интервенции в жилищни сгради)</i>	☐	☐		
1.11.	Приложено е обследване за енергийна ефективност и валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, изготвени по реда на чл. 48 от ЗЕЕ	☐	☐		
1.12.	Приложена е декларация от кмета на общината, че представеният сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, издаден по реда на Наредбата по чл. 48 от ЗЕЕ, е валиден и след издаването му не са извършвани дейности, водещи до подобряване на цялостните енергийни характеристики на сградата, като реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сградата, текущ ремонт на инсталации на сградата и други дейности, както и че не са настъпили изменения в условията, при които сертификатът е издаден, както и на обстоятелствата, отразени в него <i>(не важи за интервенции в жилищни сгради)</i>	☐	☐	☐	
1.13.	Приложено е обследване за установяване на техническите характеристики (техническо обследване), свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1, т.1-5 и ал. 2 от ЗУТ и технически паспорт в съответствие с изискванията, определени в глава трета на Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите	☐	☐		
1.14.	Приложено е Партньорско споразумение в свободен текст между конкретния бенефициент и държавната институция, първостепенен/второстепенен разпоредител с бюджетни средства <i>(в случаи на интервенции за енергийна ефективност върху административни сгради на държавната администрация)</i>	☐	☐	☐	
1.15.	Приложена е декларация от кмета на общината и собственика на сградния фонд, с която се гарантира, че съответната институция ще има възможност да използва сградата за период, не по-малък от 5 години след крайното плащане към бенефициента <i>(не важи за интервенции в жилищни сгради)</i>	☐	☐	☐	
1.16.	Приложена е декларация от ръководството на съответната институция в свободен текст, обект на интервенция, че е съгласно с предложението проект, вкл. и с конкретното проектно решение, както и че ще съдейства за реализиране на проекта в съответствие със своите задължения и компетенции, вкл. и по отношение на гарантиране на устойчивостта на инвестициите и	☐	☐	☐	

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П	Забележки ⁹
	опазване на обекта <i>(не важи за интервенции в жилищни сгради и административни сгради общинска собственост)</i>				
1.17.	Приложени са всички документи, необходими за проверка на липсата/наличието на държавна помощ, съгласно Приложение О2 „Приложими режими по държавни помощи при предоставянето на БФП по ОПРР 2014-2020“	☐	☐	☐	
1.18.	Приложени са документи (заповед, удостоверение или др. приложим документ от Дирекция „Социално подпомагане“), доказващи предоставянето на помощ за отопление за текущия/последния отоплителен на собственика на жилищната сграда-обект на интервенция, в случай на интервенции в еднофамилни жилищни сгради	☐	☐	☐	
1.19.	Приложена е декларация от бенефициента, че в <u>инвестиционния проект са включени:</u> 1. всички задължителни енергоспестяващи мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „С“ и имат пряк екологичен ефект; 2. всички задължителните мерки, предписани в техническото обследване; 3. най-ефективният пакет от енергоспестяващи мерки за сградата, с който се постигат нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас „С“ енергопотребление; 4. всички необходими мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда съгласно действащата нормативна уредба, в т. ч. и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за реструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания. <i>(За обекти, които кандидатстват с пълен инвестиционен проект)</i>	☐	☐	☐	
1.20.	Приложена е декларация от бенефициента, че в <u>инвестиционния проект ще бъдат включени:</u> 1. всички задължителни енергоспестяващи мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), които водят до съответствие на сградата с нормативните	☐	☐	☐	

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П	Забележки ⁹
	изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „С“ и имат пряк екологичен ефект; 2. всички задължителните мерки, предписани в техническото обследване; 3. най-ефективният пакет от енергоспестяващи мерки за сградата, с които се постигат нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас „С“ енергопотребление; 4. всички необходими мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда съгласно действащата нормативна уредба, в т. ч. и Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за реструктуриране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания. <i>(За обекти, които кандидатстват без инвестиционен проект)</i>				
2.	Критерии за допустимост				
2.1.	Кандидатът отговаря на критериите за допустимост по настоящата процедура съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐		
2.2.	Партньорите са допустими и отговарят на изискванията на Насоките за кандидатстване <i>(ако е приложимо)</i>	☐	☐	☐	
2.3.	Обектите на интервенция са в рамките на строителните граници на града	☐	☐		
2.4.	С предложението размер на БФП по проектното предложение и одобрения до момента размер на БФП е спазен максималният допустим размер на БФП по процедурата, предвиден за конкретния бенефициент, вкл. изискването 50% от ресурса да бъде за енергийна ефективност в жилищния сектор, съответно 50% - за енергийна ефективност на обществени сгради	☐	☐		
2.5.	Проектното предложение допринася за изпълнението на Стратегията на ЕС за Дунавския регион	☐	☐		
2.6.	Дейностите по проекта съответстват на допустимите дейности по процедурата	☐	☐		
2.7.	Проектът НЕ е физически завършен или изцяло осъществен преди подаването му за финансиране, независимо дали всички свързани плащания са извършени от конкретния бенефициент или не	☐	☐		
2.8.	Продължителността на проекта съответства на максимално допустимия период на изпълнение съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐		
2.9.	Разходите по проекта, финансирани чрез БФП, са допустими за финансиране в съответствие с Насоките за	☐	☐		

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П	Забележки ⁹
	кандидатстване				
2.10.	Спазени са процентните ограничения на разходите съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐		
2.11.	Проектното предложение е в съответствие с изискванията на приложимия режим на държавна помощ след проверка съгласно Приложение О2 „Приложими режими по държавни помощи при предоставянето на БФП по ОПРР 2014-2020“ и „Условия за изпълнение на схемата за минимална помощ по проекти за енергийна ефективност на жилищни сгради по Приоритетна ос 2: Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони” на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020“.	☐	☐	☐	
2.12.	Проектът предвижда с БФП да се финансират само интервенции върху собственост на бенефициента или партньора, а в случай на интервенции в жилищни сгради - върху собственост на целевата група	☐	☐		
2.13.	В сградите-обекти на интервенция, предложени за финансиране, се помещават действащи към момента културни/социални/образователни институции/ държавна или общинска администрация (не важи за интервенции в жилищни сгради)	☐	☐	☐	
2.14.	Проектът предвижда мерки за информация и комуникация съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐		
2.15.	Проектът е в съответствие с хоризонталните политики на ЕО	☐	☐		
2.16.	Предвидени са дейности по извършване на независим одит на проекта в случай че бюджетът му надвишава 200 000 лв.	☐	☐	☐	
2.17.	Обследването за енергийна ефективност доказва, че предложените мерки ще доведат до най-малко клас „С“ енергопотребление от нормативно изисканите нива на енергийна ефективност	☐	☐		
2.18.	Предвидените СМР, включващи: ремонт и реконструкция на различни части на сградата (покрив, стени, стълбищни клетки и площадки, коридори, асансьори и др.), които не са пряко свързани с изпълнението на задължителните мерки за енергийна ефективност, но са предписани в техническото обследване, са допустими за финансиране чрез БФП, тъй като обследването за енергийна ефективност предвижда енергийни спестявания за сградата повече от 60 % и най-малко клас на енергопотребление „С“ (ако е приложимо)	☐	☐	☐	
2.19.	Представено е писмо за предварително съгласуване на обектите на интервенция от социалната инфраструктура, свързани с предоставянето на услуги в общността за възрастни и деца извън държавната политика за	☐	☐	☐	

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П	Забележки ⁹
	деинституционализация с МТСП (ако е приложимо)				
Т. 2.20 и 2.21 се попълват само за проекти за жилищни сгради					
2.20.	Проектното предложение включва най-малко три обекта на интервенция - сгради (освен когато бенефициентът не предвижда да подава повече проектни предложения за жилищни сгради, което е ясно декларирано във формуляра за кандидатстване)	☐	☐		
2.21.	Предвидени са интервенции върху следните видове жилищни сгради: <ul style="list-style-type: none"> • еднофамилни жилищни сгради на социално слаби собственици¹⁰, получаващи социални помощи за отопление за текущия/последния отоплителен сезон, които са масивни сгради и са проектирани преди 26.04.1999 г. в 28-те града от 4-то йерархично ниво • многофамилни жилищни сгради, които са масивни сгради и са проектирани преди 26.04.1999 г. в 28-те града от 4-то йерархично ниво • многофамилни жилищни сгради с не повече от 35 самостоятелни обекта с жилищно предназначение, строени по индустриален способ: ЕПЖС (едропанелно жилищно строителство); ППП (пакетно-повдигани плочи); ЕПК (едроплощен кофраж); пълзящ кофраж и разновидностите им в 28-те града от 4-то йерархично ниво 	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	
		☐	☐	☐	
3.	Критерии за техническа и финансова оценка				
3.1.	Целта на проектното предложение е ясно и точно формулирана и съответства на целта на настоящата процедура за безвъзмездна финансова помощ	☐	☐		
3.2.	Дейностите по проекта са описани подробно и обхватът и времетраенето им е ясен	☐	☐		
3.3.	Крайните потребители и целевите групи по проекта са ясно идентифицирани и проектното предложение адресира по подходящ начин техните нужди и проблеми	☐	☐		
3.4.	Планът за действие е реалистичен; разпределението на дейности във времето е балансирано и позволява гладко управление и изпълнение	☐	☐		
3.5.	Планираните процедури за избор на изпълнители от страна на бенефициента съответстват на правилата в областта на обществените поръчки, както и на план-графика за изпълнение на проекта	☐	☐		

¹⁰ Лице, което има право на целева помощ за отопление, тъй като отговаря на нормативно определените за това условия.

№	Критерии за оценка на проектни предложения	Да	Не	Н/П	Забележки ⁹
3.6.	Индикаторите за продукт са остойнотени и стойностите съответстват на планираните дейности	☐	☐		
3.7.	Проектът предвижда ясна институционална организация за управление; длъжностите на членовете на екипа са подробно описани	☐	☐		
3.8.	Бюджетът е ясен, детайлен и съответства на предвидените проектни дейности, вкл. отразено е наличието на държавна/минимална помощ в случай че има такава	☐	☐		

ВАЖНО!

В случай на констатирани пропуски/несъответствия на проектното предложение с предварително оповестените изисквания, конкретният бенефициент има право да коригира проектното предложение в срок, посочен от УО на ОПРР.

Искането следва да бъде изпратено до кандидата чрез ИСУН 2020. Кандидатът получава съобщение на електронния адрес, посочен при регистрацията на потребителя, подал проектното предложение в ИСУН 2020.

Кандидатът следва да приложи стъпките, описани в Приложение Л Ръководството за потребители, за да прегледа Искането за допълнение и пояснение и да отговори на същото, като прикачи в системата изискваните документи или коригира части от формуляра за кандидатстване.

В резултат от оценката на проектите предложения, Управляващият орган си запазва правото да отстрани заложените от конкретния бенефициент дейности, по препоръка на проверяващите експерти, в случаите, когато те са недопустими и/или са свързани с недопустими разходи. Управляващият орган си запазва правото да намали проектобюджета по препоръка на проверяващите експерти, в случаите, в които разходите са недопустими или не отговарят на пазарната им стойност, като се съблюдава изискването за процентно съотношение между отделните разходи съгласно Насоките за кандидатстване.

7. ИЗДАВАНЕ НА РЕШЕНИЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И ОБЩИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО ИМ

7.1. УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН

Конкретният бенефициент ще бъде уведомен писмено за решението на Управляващия орган във връзка с оценката на проектите предложения.

7.2. УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, СЛЕД РЕШЕНИЕТО НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

За всяко одобрено проектно предложение Управляващият орган и конкретният бенефициент подписват отделен **договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР 2014-2020**, на основание чл. 5, ал. 5 и 6 и чл.28, ал.1, т.5 от ПМС №107/ 10.05.2014 г., в срок до 15 работни дни от влизане в сила на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Правата и задълженията, които възникват за конкретния бенефициент, са описани в приложения стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (**Приложения Е1**) и общите условия към него, които са неразделна част от настоящите Насоки за кандидатстване (**Приложения Е2**).

До 30 работни дни от датата на сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган организира въвеждащо обучение за конкретния бенефициент за изпълнение на проекта по съответната процедура, с изключение на случаите, в които бенефициентът изрично е заявил, че няма да се възползва от тази възможност.

До 5 работни дни от датата на сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ бенефициентът представя информация за избрания екип за управление на проекта и начина на избирането му, като в случай на външни за организацията членове на екипа, бенефициентът представя информацията в срок от 5 дни след сключване на договор с тях. Към информацията се представя и Декларация по образец (Приложение К) за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 57, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) №966/2012, попълнена от всеки член на екипа, включително и от Ръководителя на проекта.

По време на изпълнение на дейностите по проекта, конкретният бенефициент следва да спазва Указанията към бенефициенти за изпълнение на договори за предоставяне на БФП, публикувани на интернет страницата на ОПРР 2014-2020 г. www.bgregio.eu.

Видовете промени са детайлно описани в Указанията за бенефициенти за изменение на договори за БФП, публикувани на интернет страницата на ОПРР 2014-2020 г. www.bgregio.eu.

ВАЖНО!!!

В случай че в срок до 3 (три) месеца от датата на влизане в сила на договора за БФП бенефициентът не е обявил всички процедури за избор на изпълнители по проекта, Договарящият орган изпраща предизвестие до бенефициента, в което поставя срок до 1 (един) месец за обявяване на процедурите. Неспазването на срока дава право на Управляващия орган едностранно и без предизвестие да прекрати договора за БФП.

БЕНЕФИЦИЕНТЪТ е длъжен да сключи договори за обществени поръчки с изпълнителите по проекта в срок до 12 (дванадесет) месеца от влизане в сила на договора за БФП.

В случай, че в срок до 12 (дванадесет) месеца от влизане в сила на договора за БФП бенефициента не е сключил договори за обществени поръчки с изпълнител за дейности по проекта, Управляващият орган изпраща предизвестие до бенефициента, в което поставя срок до 1 (един) месец за сключване на всички договори с изпълнители. Неспазването на срока дава право на Управляващия орган едностранно и без предизвестие да прекрати договора за БФП.

ВАЖНО!!!

В съответствие с чл. 71 „Дълготрайност на операциите“ от Общия регламент №1303/2013, в период от 5 (пет) години след извършване на окончателното плащане към бенефициента по договора за предоставяне на БФП или в периода от време, определен в правилата за държавна помощ (когато е приложимо), бенефициентът е длъжен да изпълнява едновременно следните задължения:

1. да не прекратява или премества дейността си извън програмния район на ОПРР, освен с изричното одобрение на УО на ОПРР;
2. да не променя собствеността или владението на обектите на инвестиция по проекта, с което се дава на дадено търговско дружество или публично правна организация

неправомерно преимущество;

3. да не извършва значителна промяна, която засяга естеството, предназначението, целите или условията за изпълнение и която би довела до подкопаване на нейните първоначални цели.

Неправомерно платените суми във връзка с проекта се възстановяват от бенефициента пропорционално спрямо периода, за който изискванията не са били изпълнени.

Без да се засягат правилата, уреждащи държавните помощи, конкретният бенефициент е задължен да съхранява всички разходооправдателни документи за разходи по проекти по ОПРР 2014-2020 г., за период от 3 (три) години, считано от 31 декември след предаване към Европейската комисия на окончателните документи по приключването на ОПРР 2014-2020 г.

Периодът се прекъсва в случай на съдебно производство или при надлежно обосновано искане на Комисията.

8. Списък на приложенията

Документи за ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ	ПРИЛОЖЕНИЕ А: Образец на Формуляр за кандидатстване за проектно предложение
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б: Декларация за съгласие данните от статистическите изследвания, провеждани от Националния статистически институт, за дейността на общината да бъдат предоставяни от Националния статистически институт на Управляващия орган на ОПРР 2014-2020, както и разпространявани/публикувани в докладите за изпълнение на програмата
	ПРИЛОЖЕНИЕ В1: Декларация, че проектът не е финансиран от други източници с публични средства.
	ПРИЛОЖЕНИЕ В2: Декларация, че проектът не генерира приходи.
	ПРИЛОЖЕНИЕ В3: Декларация от кмета на общината за извършена проверка за наличие на стопанска дейност в сградите-обекти на интервенция
Документи за ИНФОРМАЦИЯ	ПРИЛОЖЕНИЕ В4: Декларация от собственика на обекта за минимални и държавни помощи (Съвпада с Приложение № 1 към договора между общината и Сдружението на собствениците (приложение № 11) в случай на обекти на интервенция - многофамилни жилищни сгради)
	ПРИЛОЖЕНИЕ В5: Анализ на приходите и разходите за административната сграда (попълва се само в случай на наличие на стопанска дейност)
	ПРИЛОЖЕНИЕ Г: Формуляр на автобиография на ръководителя на проекта.
	ПРИЛОЖЕНИЕ Д: Кодове и индикатори
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1: Проект на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-I: Образец на доклад за фактически констатации
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-II: Форма за финансова идентификация
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-III: Образец на банкова гаранция
ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-IV: Образец на запис на заповед	
ПРИЛОЖЕНИЕ Е2: Общи условия към финансираните договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР	
ПРИЛОЖЕНИЕ Ж: Декларация за нередности	
ПРИЛОЖЕНИЕ З: Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.	

ПРИЛОЖЕНИЕ И:

Указание на министъра на финансите № НФ-5/28.07.2014 г. за третиране на данъка върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014-2020 г.

Указания на Министерство на финансите ДНФ № 1/01.07.2014 г. относно условията и реда за изплащане на финансовата помощ със средства от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Инициатива за младежка заетост, Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица на Европейския съюз и кореспондиращото национално съфинансиране за финансовата рамка 2014-2020 г.

Указания на Министерство на финансите ДНФ № 2/01.07.2014 г. относно сертифициране на разходите по оперативни програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Инициатива за младежка заетост, Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица на Европейския съюз за финансовата рамка 2014-2020.

Указания на Министерство на финансите ДДС № 7/04.04.2008 г. относно редът и начинът за предоставяне на общини на средствата на Националния фонд от структурните фондове на ЕС и от Кохезионния фонд, както и на средствата на Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие“ и тяхното отчитане.

ПРИЛОЖЕНИЕ И-1: Декларация за съгласие за предоставяне на информация във връзка с ДДС от компетентните органи по приходите;

ПРИЛОЖЕНИЕ И-2: Информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта;

	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ К: Образец на декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 57, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) №966/2012;</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Л: Ръководство на потребителя за работа с Модула за електронни услуги на Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз в България.</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ М:</p> <p>Методически указания относно определяне на размера на финансовите корекции за нарушения при изпълнението на проекти съфинансирани от ОПРР 2007-2013</p> <p>Методология за определяне на финансови корекции във връзка с нарушения, установени при възлагането и изпълнението на обществени поръчки и на договори по проекти, съфинансирани от структурните фондове, Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, европейския фонд за рибарство и фондовете от общата програма "Солидарност и управление на миграционните потоци", приета с ПМС № 134/ 2010 г.</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Н: Указания за изпълнение на проекти за „Енергийна ефективност на жилищни сгради“ по Приоритетна ос 2: „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ О1: „Приложими режими по държавни помощи при предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „региони в растеж“ 2014-2020“</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ О2: Указания за оценка на съответствието на проектните предложения с правилата за държавни помощи</p>